

Φυσικό αέριο κι εξορύξεις – στο ίδιο έργο θεατές

Στην ευρωπαϊκή ιστορία των τελών του 20ού καθώς και κατά τη διάρκεια του 21ου αιώνα, έχουμε πληθώρα περιπτώσεων βίαιων οικονομικών και κοινωνικών μεταβάσεων, οι οποίες κατά κανόνα δυσκόλεψαν και ανατάραξαν σοβαρά τις ζωές των κοινωνιών και των ανθρώπων. Με μια τακτική χωρίς μακροπρόθεσμο πλάνο που να λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικές ανάγκες, αλλά με μια τυφλή και δίχως φραγμούς πίστη ότι η ελεύθερη αγορά θα αναλάβει δράση, τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιδίδονται συστηματικά σε μεταβολές πολύ μεγάλης κλίμακας που δυσχεραίνουν την ούτως ή άλλως εύθραυστη πραγματικότητα που ζούμε.

Μια τέτοια χαρακτηριστική περίπτωση, και ζωτικής σημασίας φυσικά, είναι η ενεργειακή και «οικολογική» ή «πράσινη» πολιτική της ΕΕ. Η βίαιη αποανθρακοποίηση, που αποφασίστηκε στα πλαίσια του στόχου να απεμπλακούμε από τα ορυκτά καύσιμα έως το 2030, συνοδεύτηκε από ένα άνευ όρων και ορίων πλάνο για απελευθέρωση απειράριθμων επενδύσεων σε εναλλακτικές μορφές ενέργειας, όπως τα αιολικά, οι μονάδες καύσης βιορευστών, τα φωτοβολταϊκά κ.λπ. Το πλάνο αυτό συνεπάγεται μια νέα στρατηγική περιφράξεων και αλλαγής χρήσης γης, επηρεάζοντας ζωτικούς τομείς του πρωτογενούς τομέα και μετατρέποντας κάθε σπιθαμή γης σε εν δυνάμει τόπο επενδύσεων.

Η Ελλάδα παίζει κι αυτή τον ρόλο της σε αυτές τις επιλογές της Ευρώπης. Πέρα από τις «πράσινες» επενδύσεις που έχουν ανακοινωθεί σχεδόν σε κάθε βουνοκορφή, πλαγιά, ποτάμι ή θάλασσα αυτού του τόπου, και έχουν λάβει τη μορφή επιδημίας, η Ελλάδα προοριζόταν τα προηγούμενα χρόνια να μετατραπεί σε ενεργειακό κόμβο για να καλυφθούν οι ανάγκες της ενεργειακής μετάβασης που αποφάσισε η ΕΕ. Στα πλαίσια αυτά, το 1/3 της χώρας είχε παραχωρηθεί σε εταιρείες-κολοσσούς της ενέργειας για έρευνα και εξόρυξη υδρογονανθράκων.

Τα οικολογικά κινήματα κατάφεραν να αρθρώσουν έναν αρκετά συμπαγή λόγο απέναντι στις εξορύξεις υδρογονανθράκων και σε συνδυασμό με την πανδημία του κορωνοϊού, η οποία κατέστησε ασύμφορες αυτές τις νέες επενδύσεις, επιλέχθηκε το «πάγωμά» τους τον περασμένο χρόνο.

Μια πολύ σημαντική επίπτωση της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία είναι η ενεργειακή κρίση, η οποία προέκυψε από τις κυρώσεις που επέβαλε η Δύση στο ρωσικό κράτος σχετικά με την προμήθεια φυσικού αερίου και πετρελαίου. Μια κρίση που πληρώνει ο απλός κόσμος, με τα είδη πρώτης ανάγκης και βασικά αγαθά, όπως το ρεύμα και η θέρμανση, που είχαν ήδη εκτοξευθεί, να φτάνουν πλέον σε πρωτοφανώς υψηλές τιμές.

Η Ευρώπη και η Ελλάδα, ως πιστός ακόλουθος, επέλεξε να κάνει μία ακόμα σπασμωδική κίνηση και να αρχίσει να σχεδιάζει ξανά επενδύσεις σε φυσικό αέριο και πετρέλαιο, για να αποκτήσει –δήθεν– ενεργειακή αυτάρκεια και να μην έχει ανάγκη τη Ρωσία – και καμία Ρωσία. Χωρίς κανένα πλάνο, με αποφάσεις πυροτεχνηματικές, ξαφνικά βρισκόμαστε μπροστά στο επικίνδυνο ενδεχόμενο να γεμίσουμε εξορυκτικές δραστηριότητες, χωρίς φυσικά να ανατρέπεται ο σχεδιασμός για την παραγωγή «πράσινης» ενέργειας, με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον και τη φύση να προοιωνίζονται καταστροφικές και μη αναστρέψιμες.

Η κυβέρνηση της ΝΔ επί Σαμαρά έφερε τους υδρογονάνθρακες στη γειτονιά μας, ο ΣΥΡΙΖΑ υπέγραψε όλες τις παραχωρήσεις, υπερηφανευόμενος για αυτό το... σπουδαίο κατόρθωμα, όταν προεκλογικά είχε ατζέντα εκ διαμέτρου αντίθετη, και τώρα ξανά η ΝΔ θέλει να επαναφέρει το πλάνο των εξορύξεων, αφού προηγουμένως θεωρούσε την «πράσινη» μετάβαση εκ των ων ουκ ανευ.

Το ότι έχουμε κυβερνήσεις κολαούζων και φερεφώνων όσων αποφασίζουν στα ευρωπαϊκά σαλόνια είναι γνωστό. Η απόφαση Μητσοτάκη, όμως, να επισπευσθούν οι διαδικασίες για την έρευνα και την εξόρυξη φυσικού αερίου σε έξι περιοχές της χώρας –πέντε υποθαλάσσιες και μία χερσαία, αυτή των Ιωαννίνων– είναι

κυρίως ένας επικίνδυνος ελιγμός και μία πολύ σοβαρή κατάσταση, η οποία απαιτεί την εγρήγορση των οικολογικών κινημάτων, τα οποία καλούνται να αντιμετωπίσουν ξανά κινδύνους τους οποίους, υποτίθεται, ότι είχαν ξεπεράσει.

Το αν θα είναι αυτή η απόφαση διενέργειας των ερευνών –αρχικά για φυσικό αέριο– ένα πυροτέχνημα από τα πολλά που έχουμε παρατηρήσει τα τελευταία χρόνια αποτελεί φυσικά ένα ερώτημα. Το χρέος των κοινωνικών και οικολογικών κινημάτων είναι παρ’ όλα αυτά να εμποδίσουν πάση θυσία κάθε καταστροφικό σχέδιο που τα κράτη και το κεφάλαιο ετοιμάζουν. Απαραιτήτως θα πρέπει να μπούμε εμπόδιο στα σχέδιά τους για εξόρυξη φυσικού αερίου ή πετρελαίου, συνδέοντας το ζήτημα αυτό με τις πολλαπλές κρίσεις που προκαλεί η εξουσία και ο καπιταλισμός παντού στον κόσμο, όπως η πολεμική, η ενεργειακή, η κλιματική, η οικονομική. Εμείς λουζόμαστε τους πολέμους, την ακρίβεια, την καταστροφή της φύσης και τη φτώχεια, εμείς πρέπει να απαντήσουμε και να οργανωθούμε ενάντια στη νέα δυστοπία που μας επιβάλλουν.

ΤΙΝΑΞΤΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

ΤΙΝΑΞΤΕ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΣΤΟΝ ΑΕΡΑ

του **JÉRÉMY DÉSIK-WEBER**

Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

δημοσιεύτηκε στο *lundimatin* #256 στις 28 Σεπτέμβρη 2020.

Ο Τζερεμυ Ντεζιρ-Βεμπερ με αυτό του το βιβλίο

αναφέρεται με απλό λόγο στις εσωτερικές ίντριγκες των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και προχωράει ακόμα περισσότερο δημοσιοποιώντας έναν τεράστιο αριθμό εσωτερικών εγγράφων του Τραπεζικού Ομίλου του Χονγκ Κόνγκ και της Σανγκάης. Μετέχοντας στο κίνημα των Κίτρινων Γιλέκων ριζοσπαστικοποιήθηκε και οξύνθηκε η οικολογική του συνειδητοποίηση. Εδώ παρουσιάζουμε μία αναδημοσίευση μίας παρουσίασης του βιβλίου του με στόχο να ανοίξουμε ένα κύκλο στοχασμού τόσο γύρω από το αδιέξοδο της απόπειρας να ελεγχθούν οι παγκόσμιοι τραπεζικοί όμιλοι όσο και γύρω από την οικολογική καταστροφή και τη μόνη διέξοδο που ανοίγεται για την κοινωνία που δεν είναι άλλη από τη ριζική και απόλυτη σύγκρουση με τις πρακτικές και λογικές των σύγχρονων παγκόσμιων ελίτ. Η τελική Μάχη μάλλον βρίσκεται πίσω από την “επόμενη γωνία “ . ΣΤΜ.

Μετά από δέκα χρόνια που πέρασε ξεκινώντας από τα διάσημα Πανεπιστήμια Οικονομικών και μετά διαχειριζόμενος συναλλαγές υψηλού επιπέδου, ο Jérémy Désir-Weber παραιτήθηκε με πάταγο από τη διοικητική του θέση στο τμήμα εποπτείας και αξιολόγησης των κινδύνων της αγοράς, στα παγκόσμια κεντρικά γραφεία της HSBC, στην καρδιά του Σιτυ του Λονδίνου (City of LONDON). Παραθέτει τη μαρτυρία του για να περιγράψει τη «γένεση μιας εξέγερσης», τη διαδρομή, τη σταδιακή συνειδητοποίησή, ιδιαίτερα σε ότι αφορά στην οικολογία, στις μέρες μας «πού ακόμα και η απόπειρα να αρνηθούμε να επιλέξουμε αποτελεί μία επιλογή». Πλέον αρνείται να συνεισφέρει σε αυτό που οι Riesel και Semprun αποκαλούν διαχείριση καταστροφών και διαρκή υποταγή ».

Μόλις είχε γίνει 15 ετών, τον Σεπτέμβριο του 2008,

όταν οι Λίμαν Μπροδερς (Lehman Brothers) χρεοκόπησαν. Οι φιλίες του προκαλούν «αυτή την παραδειγματική κριτική που λείπει τόσο» από τους συμμαθητές του στο σχολείο και στο Πανεπιστήμιο (Μαθηματικά) όπου εκπαιδεύονται οι «μελλοντικές επιστημονικές ελίτ της χώρας των οποίων η πολιτική συνείδηση μοιάζει σοβαρά ατροφική». Μάλιστα φτάνει στο σημείο να σχεδιάζει τη διείσδυση στο χρηματοδοτικό τομέα για να προκαλέσει μια αλλαγή από τα μέσα, να τον βελτιώσει και να τον εξανθρωπίσει. Μετά το γυμνάσιο Massena στη Νίκαια, εντάχθηκε στο École des Mines de Saint-Etienne, έπειτα στο Imperial College στο Λονδίνο, με μια πρώτη πρακτική άσκηση στο Τμήμα Κινδύνων της Αγοράς στην τράπεζα Crédit Mutuel, και στη συνέχεια ένα δεύτερο στην ευρωπαϊκή θυγατρική της Tudor Investment Corporation. Συνέχισε με Μεταπτυχιακό στις Πιθανότητες και την Οικονομία και προσελήφθη σε θέση ποσοτικού αναλυτή που επιβλέπει αλγοριθμικά μοντέλα συναλλαγών στα κεντρικά γραφεία της HSBC στο Λονδίνο στο Canary Wharf.

Η προσωπική του ιστορία καταγράφεται με μία σειρά αναλύσεων, τεχνικών μεν αλλά απόλυτα κατανοητών, της ελληνικής κρίσης, του σκάνδαλου του δανεισμού υψηλού ρίσκου, της υπόθεσης Kerviel, των SwissLeaks που φώτισαν τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας από Σαουδάραβες πελάτες της HSBC, επίσης του σκανδάλου των Πάναμα Πεϊπερς (Panama Papers) με την αποκάλυψη 11,5 εκατομμυρίων εμπιστευτικών εγγράφων... Οι εξηγήσεις που δίνει ο ίδιος είναι συχνά συντριπτικές και δικαιολογούν επαρκώς την εξέγερσή του. Τα χρήματα του Σίτυ χρηματοδότησαν την αποικιακή επέκταση του Ηνωμένου Βασιλείου, τους πολέμους του εναντίον του Ναπολέοντα και τη βιομηχανική του επανάσταση. Τα παλαιά «κομφετί» (ΣτΜ.εορταστικά διακοσμητικά) της Αυτοκρατορίας (Μπαχάμες,

Γιβραλτάρ, Τζέρσεϋ και Γκέρνσεϊ, Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι και Καϊμάν) έχουν γίνει φορολογικοί παράδεισοι, οι οποίοι ασκούν τη φοροδιαφυγή και την απάτη σε βιομηχανικά επίπεδα, χάρη σε μια μεγάλη «εφησυχασμένη τύφλωση» " Ένας νόμος για τον «διαχωρισμό και τη ρύθμιση των τραπεζικών δραστηριοτήτων» υιοθετήθηκε στη Γαλλία το 2013, ο οποίος όμως δεν είναι δεσμευτικός, επειδή μάλιστα ένα σημαντικό μέρος των εκτελεστικών του διατάξεων δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί.

Ο Τραπεζικός Όμιλος του Χονγκ Κονγκ και της Σαγκάης (HSBC) γεννήθηκε πριν από 150 χρόνια, όταν οι Άγγλοι έποικοι επέλεξαν το λιμάνι του Χονγκ Κονγκ ως βάση για να κατακτήσουν την κινεζική αγορά. Μπήκαν στο εμπόριο οπίου, ξεκινώντας έναν πόλεμο τον οποίο κέρδισαν οι Βρετανοί, αποκτώντας την κατοχή της πόλης για 99 χρόνια. Η τράπεζα δημιουργήθηκε από εμπόρους που εμπλέκονται στο εμπόριο ναρκωτικών. Θα έπρεπε να είχε κλείσει το 2012, μετά από αποκαλύψεις σχετικά με τη συμμετοχή του στη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομα κολομβιανά καρτέλ, αλλά ξεπέρασε το πρόβλημα με ένα πρόστιμο 2 δισεκατομμυρίων δολαρίων, που ισοδυναμεί με τα κέρδη ενός μήνα, εγκαινιάζοντας την εποχή των εταιρειών που είναι "πολύ μεγάλες για τη φυλακή" (πολύ μεγάλες για να φυλακιστούν), δηλαδή βρίσκονται πάνω και πέρα από τους νόμους. Έχοντας 3 τρισεκατομμύρια δολάρια να διαχειριστεί, θα ήταν η πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο εάν ήταν χώρα. Το 1997, όταν η Μεγάλη Βρετανία επέστρεψε τη διοίκηση του Χονγκ Κονγκ στην Κίνα, η τράπεζα μετέφερε τα κεντρικά της γραφεία στο Λονδίνο, αλλά αποφάσισε να παίξει και στα δύο ταμπλό, διατηρώντας την έδρα της στην Ασία.

Ο Jérémy Désir-Weber αναφέρει λεπτομερώς τα όρια των ελέγχων που εφαρμόζονται στις συναλλαγές υψηλής

συχνότητας. Χρειάζονται είκοσι σελίδες περιγραφών για έναν ερευνητή AMF (“ο αστυνομικός του χρηματιστηρίου”) για να περιγράψει 20 χιλιοστά του δευτερολέπτου συναλλαγών και το υπολογιστικό φύλλο του Excel περιορίζεται σε ένα εκατομμύριο γραμμές, ενώ πρέπει να διαχειριστεί ένα δισεκατομμύριο και μισό παραγγελιών. Ο ελβετικός νόμος περιορίζει τα πρόστιμα για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος σε 5 εκατομμύρια ελβετικά φράγκα. «Οι αρχές αναθέτουν στις τράπεζες την εξουσία να ελέγχουν μόνες τους τον εαυτό τους. “Κατά την ένταξή του στην HSBC, του αναθέτουν ειδικά” να προσέχει οποιαδήποτε ύποπτη συμπεριφορά ενός πιθανού καταγγέλλοντος! Επιφορτισμένος με τον έλεγχο ενός αλγόριθμου πριν φτάσει στην αγορά, αναφέρει έναν σημαντικό αριθμό σοβαρών προβλημάτων, ένα τόσο χαμηλό αποτέλεσμα πρόβλεψης που η ρίψη ενός νομίσματος στον αέρα θα ήταν ασφαλέστερη και αρνείται να δώσει μια ευνοϊκή συμφωνία. Ωστόσο, η ιεραρχία θα τον αναγκάσει να αλλάξει την έκθεσή του και να δηλώσει ότι ο αλγόριθμος πρέπει να βρίσκεται σε πραγματικές συνθήκες για να βελτιωθεί. Εν ολίγοις, οι τράπεζες είναι πολύ μεγάλες για να ελεγχθούν.

Η διαπίστωση της ανικανότητας του εμπρός στην αδράνεια και την ατιμωρησία, έρχεται χρονικά παράλληλα όταν ξεκινά η εξέγερση των κίτρινων γιλέκων στα τέλη του 2018 που αρχικά κινητοποιήθηκαν ενάντια ενός φόρου για το διοξειδίο του άνθρακα που θα αποδειχθεί ότι έχει σχεδιαστεί για να αντισταθμίσει τη μείωση των εργοδοτικών συνεισφορών και την εκστρατεία της Greta Thunberg. Έπειτα με τις ενέργειες του κινήματος της Εξέγερσης κατά της Εξαφάνισης (ΣτΜ. Extinction Rebellion κίνημα ενάντια στην υπερθέρμανση του πλανήτη) τον Απρίλιο του 2019, το οποίο θα τροφοδοτήσει την οικολογική του

συνείδηση. Συμμετέχοντας, με την συντρόφισσα του, στον αποκλεισμό της πλατείας του Κοινοβουλίου, άκουσε για πρώτη φορά για την IPCC (ΣτΜ. ειδική αναφορά που υπογράφηκε από 195 κυβερνήσεις με προτάσεις για τη μείωση της υπερθέρμανσης) και ανακάλυψε για πρώτη φορά τη σοβαρότητα της κατάστασης. Στρατεύεται και συμμετέχει σε συλλόγους που επιθυμούσαν να «εκμεταλλευτούν τη δύναμη των δεδομένων στην υπηρεσία της ανθρωπότητας», και στη συνέχεια αποφάσισε να “ξεκοκκαλίσει” όλα τα έγγραφα που διατίθενται στην HSBC σχετικά με τις δεσμεύσεις της όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση ή την πράσινη χρηματοδότηση, και γράφει μια έκθεση, περίπου πενήντα σελίδων, που προορίζεται για την ιεραρχία του, από την οποία καταθέτει εδώ μια μακρά περίληψη που αξίζει να την προσέξουμε. Πρώτα απ’ όλα υπενθυμίζει τις πολλαπλές καταστροφικές επιπτώσεις του βιομηχανικού μας πολιτισμού με βάση την ανάπτυξη και τις πολλές προειδοποιήσεις σχετικά με αυτό το θέμα από την έκθεση Meadows το 1972, το τεράστιο μερίδιο ευθύνης των ορυκτών καυσίμων στην αλλαγή του κλίματος και την αναπόφευκτη συσχέτιση τους με την ανάπτυξη, ακόμη και όταν είναι (φερόμενη) πράσινη. Με βάση τους στόχους της συμφωνίας του Παρισιού της COP21, προειδοποιεί ότι μια ταχεία και συντονισμένη εκποίηση ορυκτών καυσίμων εκ μέρους των τραπεζών, θα συνοδευόταν από αδύναμη ακόμη και αρνητική ανάπτυξη, για την οποία η οικονομία δεν είναι καθόλου προετοιμασμένη με αποτέλεσμα μεσοπρόθεσμα τραπεζικές αποτυχίες. Η αδράνεια και η επιδίωξη της ταχείας οικονομικής ανάπτυξης μέχρι την εξάντληση των αποθεμάτων, όταν οι πρώτες επιπτώσεις μίας κρίσης πετρελαίου θα μπορούσαν να γίνουν αισθητές ήδη από το 2025, προκαλούν τον κίνδυνο κατάρρευσης του συστήματος στο σύνολό του με αποτέλεσμα να παρασύρει όλη την οικονομία αργότερα.

«Ο χρηματοπιστωτικός κλάδος ταξιδεύει τυφλά σχετικά με την κλιματική κρίση, όλα τα προϊόντα και τα μέσα του έχουν διαρθρωθεί χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η επιρροή τους σε έναν παράγοντα που εντούτοις προϋποθέτει τη δική τους βιωσιμότητα και, ευρύτερα τη βιωσιμότητα των οικονομικών και κοινωνικών οργανισμών ».

Αποδεικνύει στους προϊσταμένους του γιατί οι δεσμεύσεις της HSBC όσον αφορά τη βιώσιμη χρηματοδότηση είναι εύθραυστες και πώς τα πράσινα ομόλογα τους μπορούν να χρηματοδοτήσουν ορυκτά καύσιμα, απαριθμώντας τις πολλαπλές αδυναμίες των περιορισμών, των αξιολογήσεων, όλων των δεικτών και των μεθοδολογιών σε αυτό πεδίο.

Μετά την έκθεση Charney, που είχε ζητήσει η κυβέρνηση του Προέδρου Τζιμυ Καρτερ (Jimmy Carter) το 1979, η οποία επιβεβαίωσε το σενάριο της υπερθέρμανσης του πλανήτη, η διεθνής κοινότητα κατέληξε, στα τέλη της δεκαετίας του 1980, σε συμφωνία δεσμευτική για τα κράτη, σε αντίθεση με τη συμφωνία που έγινε στο Παρίσι, για να παγώσει τις παγκόσμιες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου στα επίπεδα του 1990, ακολουθούμενη από μείωση κατά 20% το 2005, παρά τις προσπάθειες της βιομηχανίας ορυκτών καυσίμων. Στη συνέχεια, ο Ρόναλντ Ρέιγκαν ανακοίνωσε μια αλλαγή προσανατολισμού και λόμπι που οργανώθηκαν ενάντια στο περιβαλλοντικό κίνημα και την περιβαλλοντική ρύθμιση αμφισβήτησαν την επιστήμη και χρηματοδότησαν τα λόμπι των κλιματο-σκεπτικιστών. Ωστόσο, για σαράντα χρόνια, τίποτα δεν έρχεται σε αντίθεση με αυτά τα συμπεράσματα. Τέλος, προτείνει στους διευθυντές της HSBC την καθιέρωση εκπαίδευσης για όλους τους υπαλλήλους σε αυτά τα θέματα, τη συστηματική εξέταση του ενεργειακού

κόστους σε όλα τα επίπεδα και περιγράφει τις συνολικές στρατηγικές συνεργασίας για την εφαρμογή ριζικών πολιτικών μείωσης στο επίπεδο των συστημικών τραπεζικών ομίλων.

Αντιμέτωπος με την έλλειψη αντίδρασης από την ιεραρχία του, αποφασίζει να παραιτηθεί και ελπίζοντας να ενισχύσει τον πάταγο που ακολούθησε, να δημοσιοποιήσει μια ανοιχτή επιστολή που ξεκινά με αυτές τις λέξεις: “Ο καπιταλισμός είναι νεκρός. Παρόλο που αυτά τα παρθένα εδάφη πρόκειται να συντριβούν, αυτές οι ακόμη εύθραυστες ζωές πρόκειται να πνιγούν και ίσως δεν θα δουν ποτέ την επόμενη μέρα, ο καπιταλισμός είναι πράγματι νεκρός στην ουσία του ως έννοια και ως δομικός παράγων των επιδράσεών μας. Όσο πιο γρήγορα παραδώσουμε με ταπεινότητα τα όπλα απέναντι σε αυτήν την αναπόφευκτη πραγματικότητα τόσο περισσότερες πιθανότητες θα υφίστανται ώστε να αναγεννηθεί η ζωή”. Μόνο ένας ιστότοπος στο διαδίκτυο θα δεχτεί να τη δημοσιεύσει. Από απογοήτευση σε απογοήτευση προχώρησε στην συνειδητοποίηση του. Αν και η έκθεσή του, δεδομένου ότι ήλπιζε να μεταρρυθμίσει το σύστημα, είναι σύμφωνη με την ολοένα και πιο δημοφιλή τάση της “θεωρίας της κατάρρευσης” (ΣτΜ. “collapsologie”), ανακαλύπτει στον ιστότοπο που διαχειρίζεται ο Nicolas Cazeaux, Le Partage, ένα άρθρο του και κατανοεί ότι η καταστροφή είναι ο ίδιος ο βιομηχανικός πολιτισμός και ότι η κατάρρευσή του θα αποτελούσε το τέλος της καταστροφής: “Η θεωρία της κατάρρευσης ενισχύει την τοξική ταύτιση των περισσότερων ανθρώπων που ζούν μέσα στο βιομηχανικό πολιτισμό με αυτή τη θανάσιμη κουλτούρα αντί να ενθαρρύνει την ταύτιση τους με το φυσικό κόσμο.” Λυπάται που δεν επέμεινε αρκετά στις λεγόμενες «ανανεώσιμες» πηγές ενέργειες που μόνο τροφοδοτούν ένα άλμα προς τα εμπρός και πάνω από όλα

ανοίγουν νέες αγορές για να τροφοδοτήσουν την ανάπτυξη αλλά είναι αναποτελεσματικές στην αναχαίτιση του χάους.

Καταλαβαίνει επίσης τον κεντρικό ρόλο του κράτους, με τις αναγνώσεις των έργων του James C. Scott, Marshall Sahlins και Ντειβιντ Γκρεμπερ (David Graeber), καθώς και ένα βιβλίο που υπογράφεται ως “ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΥΠΑΚΟΗ, ΠΑΡΙΣΙ, ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ ΧΩΡΙΣ ΜΕΤΑΒΑΣΗ” (Désobéissance Écologie Paris, Écologie sans transition), στο οποίο διαβάζει ότι: « Η οικολογία δεν μπορεί να είναι ένα σύνολο μέτρων που απαιτούμε από το κράτος, αφού η λειτουργία του τελευταίου είναι να εγγυηθεί μια οικονομία ανάπτυξης: δεν μπορεί να κάνει τίποτα για εμάς, αλλά μπορεί να κάνει τα πάντα εναντίον μας. “

Σε ένα άλλο άρθρο σχετικά με την “Υπόθεση του Αιώνα, μια Αγωγή για το Κλίμα εναντίον στο Κράτος”, ο Nicolas Cazeaux εξηγεί:

«Δεν χρειαζόμαστε τίποτα λιγότερο από την πλήρη διάλυση της παγκοσμιοποιημένης βιομηχανικής κοινωνίας, του κράτους, του καπιταλισμού. . Χρειαζόμαστε μια ριζοσπαστική απο-ανάπτυξη, μια διάλυση της κοινωνίας των μαζών προς όφελος ενός πλήθους αληθινά δημοκρατικών κοινωνιών – που θεμελιώνονται, επομένως, πάνω σε δημοκρατικές τεχνολογίες. Αυτό είναι που ούτε το κράτος ούτε το σύστημα δικαιοσύνης θα επιτρέψει ή θα ενθαρρύνει ποτέ και συνεπώς θα πρέπει να δώσουμε τη Μάχη. ”

Πάντα καθοδηγούμενος από τη ρεφορμιστική βούλησή του, συναντήθηκε μαζί με άλλους πρώην μαθητές στη διεύθυνση του Πανεπιστημίου Ecole des Mines de Saint-Etienne και συμμετείχε για ένα χρόνο στην ανάπτυξη μιας λειτουργικής εφαρμογής που τελικά

απορρίφθηκε. Στη συνέχεια, συμφώνησε να εμφανιστεί ως εμπειρογνώμονας στη δίκη δώδεκα Ελβετών ακτιβιστών που διώκονταν για κατάληψη στις εγκαταστάσεις της Credit Suisse ως μέρος μιας μη βίαιης και εορταστικής διαδήλωσης. Μετά την αποδόμηση της γλωσσικής ορολογίας της τράπεζας, επιβεβαιώνει πως η άμεση δράση και η πολιτική ανυπακοή είναι οι μόνες λύσεις για την προειδοποίηση της κοινής γνώμης και ότι ο μόνος τρόπος για τις τράπεζες να επηρεάσουν θετικά την οικολογική τους πολιτική θα ήταν η " αυτο-αποσυναρμολόγηση ». Ο δικαστής θα αθώσει τους ακτιβιστές, θεωρώντας ότι η δράση τους ήταν δικαιολογημένη ενόψει της έκτακτης ανάγκης για το κλίμα, επικαλούμενος την κατάσταση «νόμιμης αναγκαιότητας».

Ολοκληρώνοντας, καλεί να «ανακτήσουμε τις συνθήκες της δικής μας διαβίωσης συγκεντρώνοντας την τεχνογνωσία για να απελευθερωθούμε από αυτό το σύστημα», «να εντατικοποιήσουμε και να διασυνδέσουμε τις εναλλακτικές λύσεις των πολιτών και τα δίκτυα αμοιβαίας βοήθειας», « να υιοθετήσουμε, να αναπτύξουμε, να εμπλουτίσουμε συνδυαστικά μια επιθετική προσέγγιση, επιτιθέμενοι στην καρδιά του συστήματος “,” να εντοπίσουμε τις αδυναμίες των θεσμών και των υποδομών – στην ενέργεια, τη βιομηχανία, τα πετροχημικά, την οικονομία κ.λπ. – που είναι υπεύθυνοι για τη συνεχιζόμενη οικολογική και ανθρώπινη καταστροφή , κι εφόσον είναι αδύνατον να μεταρρυθμιστούν να ενθαρρύνουμε ή ακόμη και να συμμετέχουμε στην κατάργησή τους ».

Προφανώς το πνευματικό του ταξίδι είναι πιο περίπλοκο και ακόμα κι αν μας περιέγραφε όλα τα στάδια, δεν θα μπορούσαμε εύκολα να τα αναφέρουμε λεπτομερώς. Ελπίζουμε, ωστόσο, να καταφέραμε να

αναπαράγουμε τις κύριες γραμμές χωρίς να τις παραμορφώσουμε πάρα πολύ. Ο Τζέρεμι Ντεζιρ-Βεμπερ (Jérémy Désir-Weber) παρέχει μια εξαιρετική σύνθεση τρεχόντων οικολογικών προκλήσεων, καθώς και μια εξαιρετική και εκθαμβωτική παρουσίαση σχετικά με τη χειραγώγηση εκ μέρους των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων του οικονομικού και βιομηχανικού μας συστήματος, επεξηγώντας ιδιαίτερα περίπλοκους χρηματοοικονομικούς μηχανισμούς. Όλα ειπώθηκαν. Αυτό το βιβλίο θα βοηθήσει τους ανθρώπους “που πάσχουν από γνωστική ασυμφωνία ανάμεσα στην εργασία και τις αξίες τους” να “αντισταθούν σε ψευδείς λύσεις”.

«Είτε με το λόγο, είτε με τη γραφή, με αυτονομία ή με αμοιβαία βοήθεια, χρησιμοποιώντας την παραίτηση ή το σαμποτάζ: Ας Τινάξουμε την Τράπεζα στον Αέρα. »

<https://lundi.am/Faire-sauter-la-banque-Jeremy-Desir-Weber>

FAIRE SAUTER LA BANQUE

Le rôle de la finance dans le désastre écologique

Jérémy Désir-Weber

250 pages – 15 euros

Éditions Divergences – Paris – Septembre 2020

Μετάφραση Θεόφιλος Βανδώρος

Η υπόθεση της Αποανάπτυξης τον καιρό της πανδημίας

Οι καιροί είναι ώριμοι για μας ώστε να επανεστιάσουμε σε αυτό που πραγματικά έχει σημασία: όχι στο ΑΕΠ αλλά στην υγεία και την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη.

των Giorgos Kallis, Susan Paulson, Giacomo D' Alisa, Federico Demaria

μετάφραση: Σοφία Παπαγιαννάκη

Η πανδημία ξεγύμνωσε την ευθραυστότητα των υπάρχοντων οικονομικών συστημάτων. Τα πλούσια έθνη έχουν περισσότερους από αρκετούς πόρους για να καλύψουν την δημόσια υγεία και τις βασικές ανάγκες κατά τη διάρκεια της κρίσης και θα μπορούσαν να κάνουν μειώσεις σε όχι ουσιώδεις τομείς της οικονομίας ανακατανέμοντας δουλειά και πόρους σε ουσιώδεις. Ο τρόπος που τα οικονομικά συστήματα είναι οργανωμένα γύρω από τη διαρκή κυκλοφορία, κάνει κάθε μείωση στη δραστηριότητα της αγοράς να προκαλεί γενική ανεργία και φτωχοποίηση.

Όμως, δεν χρειάζεται να είναι έτσι. Για να είμαστε πιο ανθεκτικοί στις κρίσεις -πανδημία, κλιματική, οικονομική ή πολιτική- χρειάζεται να οικοδομήσουμε συστήματα ικανά να μειώνουν την παραγωγή με τρόπους που να μην προκαλούν απώλειες στο βιοπορισμό και τη ζωή.

Ας επιχειρηματολογήσουμε για την υπόθεση της αποανάπτυξης.

Συντηρητικές πηγές όπως το Forbes, οι Financial Times, ή ο Spectator, έχουν δηλώσει ότι η κρίση του κορωνοϊού αποκαλύπτει «τη μιζέρια της αποανάπτυξης». Αλλά αυτό που συμβαίνει κατά τη διάρκεια της πανδημίας δεν είναι αποανάπτυξη. Η αποανάπτυξη είναι το σχέδιο του να ζει κανείς γεμάτος νόημα, να απολαμβάνει τις απλές χαρές, να ασχολείται με τα κοινά, να διαμοιράζεται και να σχετίζεται με τους άλλους, δουλεύοντας

λιγότερο και σε πιο δίκαιες κοινωνίες. Ο σκοπός της αποανάπτυξης είναι να επιβραδύνουμε τα πράγματα ηθελημένα ώστε να μικρύνουμε τη ζημία στα ανθρώπινα και στα γήινα συστήματα και να περιορίσουμε την εκμετάλλευση.

Η τρέχουσα κατάσταση είναι τρομερή, όχι επειδή οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μειώνονται, το οποίο είναι καλό, αλλά επειδή πολλές ζωές χάθηκαν. Είναι τρομερό όχι επειδή τα ΑΕΠ μειώνονται, το οποίο μας είναι αδιάφορο, αλλά επειδή οι υπάρχουσες διαδικασίες για την προστασία του βιοπορισμού, τη στιγμή που η ανάπτυξη παραπαίει, είναι ανεπαρκείς και άδικες.

Θα θέλαμε να δούμε κοινωνίες να επιβραδύνουν από σχεδιασμό κι όχι από κάποια καταστροφή. Αυτή η πανδημία είναι μια καταστροφή που έχει προκληθεί από την ανάπτυξη· προάγγελος του τι θα ακολουθήσει. Το κίνητρο για ανάπτυξη έχει επιταχύνει τις παγκόσμιες ροές υλικών και χρημάτων, ανοίγοντας το δρόμο για την αστραπιαία κυκλοφορία σωμάτων και ασθενειών. Οι πολιτικές στο πεδίο της οικονομίας και οι κοινωνικές διευθετήσεις που προτείνονται από την αποανάπτυξη, προσφέρουν τρόπους να κάνουμε τέτοιες περιστάσεις πιο βιώσιμες και δίκαιες, να αναδυθούμε δυνατότεροι και καλύτεροι μετά την κρίση, και να επανακατευθύνουμε τις πρακτικές και τις πολιτικές προς την πλευρά της φροντίδας και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Το τέλος της ανάπτυξης δεν περιλαμβάνει απαραίτητα μια ήπια μετάβαση. Μπορεί να μην είναι σχεδιασμένο, μη-επιθυμητό, χαοτικό, με όρους που δεν τους έχουμε επιλέξει. Συνθήκες σαν αυτές που ζούμε τώρα. Η ιστορία συχνά εξελίσσεται με παύσεις· περίοδοι φαινομενικής παράλυσης μπορούν να οδηγήσουν σε ένα σημείο ανατροπής, όταν μη αναμενόμενα γεγονότα ανοίγουν νέες δυνατότητες και βίαια κλείνουν άλλα. Η πανδημία του κορωνοϊού είναι ένα τέτοιο γεγονός. Ξαφνικά, τα πράγματα παίρνουν ριζικά νέες κατευθύνσεις, και το αδιανόητο γίνεται εφικτό, για καλό ή για κακό. Η σοβαρή οικονομική ύφεση οδήγησε στη νέα τάξη πραγμάτων του Ρούσβελτ και επίσης στο Τρίτο Ράιχ του Χίτλερ. Ποιες είναι η δυνατότητες και οι κίνδυνοι σήμερα;

Εν μέσω αυτής της πανδημίας, πολλές επιστημονικές, πολιτικές και ηθικές αρχές εκπέμπουν το μήνυμα ότι η φροντίδα για την υγεία και την ευημερία των ανθρώπων πρέπει να είναι πάνω από τα κέρδη, κι αυτό είναι κάτι το εξαιρετικό. Η αναβίωση μιας ηθικής φροντίδας που υποστηρίζουμε στο προσεχές μας βιβλίο Η υπόθεση της Αποανάπτυξης είναι έκδηλη στην επιθυμία των ανθρώπων να μείνουν σπίτι και να προστατέψουν τους μεγαλύτερους, και στο πνεύμα του καθήκοντος και της θυσίας των επαγγελματιών υγείας. Φυσικά, πολλοί μένουν σπίτι γιατί φοβούνται τον ιό και ανησυχούν για τους εαυτούς τους, ή για την αποφυγή των προστίμων. Πολλοί εργαζόμενοι παροχής φροντίδας πηγαίνουν στη δουλειά, γιατί πρέπει να κερδίσουν τα προς το ζην. Το να ενεργούμε συλλογικά ενάντια στις κρίσεις, τις πανδημίες, ή στην κλιματική αλλαγή, απαιτεί τέτοιους συνδυασμούς θυσίας και αλληλεγγύης, ατομικού και συλλογικού συμφέροντος, κρατικών παρεμβάσεων και συμμετοχής των πολιτών.

Βαθιές ανισότητες μπαίνουν στο παιχνίδι με νέους τρόπους. Κάτοικοι μερικών χωρών υποφέρουν διαφορετικές, και μερικές φορές πιο σοβαρές, κακουχίες από άλλους, όπως αυτοί που στερούνται πλήρη δικαιώματα στις φυλακές, στα στρατόπεδα εργασίας μεταναστών και στους καταυλισμούς προσφύγων. Σε κάθε χώρα, παράγοντες που διαφοροποιούνται από το φύλο, τη φυλή, την κοινωνικοοικονομική και εργασιακή θέση, έχουν διαφορετικά τρωτά σημεία έναντι της νόσου και της οικονομικής ύφεσης που ακολουθεί. Δεδομένα από χώρες ανά τον κόσμο δείχνουν ότι ο ιός τείνει να είναι πιο επικίνδυνος και θανάσιμος για τους άντρες παρά για τις γυναίκες. Τα κέντρα ελέγχου και πρόληψης στις ΗΠΑ δείχνουν ένα δυσανάλογο βάρος της ασθένειας σε φυλετικά και εθνικά μειονοτικές ομάδες. Υγειονομικό προσωπικό, βοηθοί υγείας, και οικιακοί βοηθοί, θέσεις στις οποίες οι γυναίκες επικρατούν, είναι ιδιαίτερα ευπαθείς στη μόλυνση. Όπως και εκατομμύρια άντρες δουλεύουν σε βασικές δουλειές συμπεριλαμβανομένου της συλλογή απορριμμάτων, τις μεταφορές, τα ταξί και την συσκευασία κρέατος. Αυτές οι δουλειές, που σε μεγάλη πλειοψηφία γίνονται από άντρες, ήταν ήδη ανάμεσα στα πιο επικίνδυνα επαγγέλματα πριν την πρόσθετη έκθεση στον

κορωνοϊό. Ενώ μερικοί έχουν την πολυτέλεια να βρίσκουν καταφύγιο στο σπίτι, άλλοι πρέπει να διαλέξουν ανάμεσα στην ανεργία χωρίς ένα επαρκές δίκτυο προστασίας και το να δουλεύουν σε δουλειές που τους εκθέτουν στον ιό. Ωστόσο, εκτός εάν προστατεύονται ολόκληροι πληθυσμοί, ούτε καν οι πλουσιότεροι δεν είναι πλήρως ασφαλείς από τη μετάδοση.

Σε αυτή την κρίση, όπως και σε άλλες προηγούμενες, οι άνθρωποι κινητοποιήθηκαν και αυτό-οργανώθηκαν όπου οι εταιρίες και οι κυβερνήσεις απέτυχαν να καλύψουν τις ανάγκες τους – από ομάδες αλληλοβοήθειας που διένειμαν φαγητό και φάρμακα σε ηλικιωμένους, ομάδες γιατρών, μηχανικών και χακερς που συνεργάστηκαν για να εκτυπώσουν ψηφιακά αναπνευστήρες, έως μαθητές που φύλαγαν τα παιδιά των γιατρών και των νοσοκόμων. Ο πολλαπλασιασμός των εγχειρημάτων φροντίδας και αλληλεγγύης, που αποτελούν το θεμέλιο των κοινωνιών της αποανάπτυξης που οραματιζόμαστε, είναι ακόμη πιο αξιέπαινη δεδομένης της μεταδοτικής φύσης του ιού. Όταν η πανδημία θα τελειώσει και ο δρόμος της οικονομικής ανοικοδόμησης θα ξεκινήσει, αυτός ο αναδυόμενος δυναμισμός θα είναι ζωτικής σημασίας.

Οι θετικές παρορμήσεις και δίκτυα από τα κάτω είναι απαραίτητα αλλά όχι επαρκή για μια βιώσιμη αλλαγή. Πρέπει οι κυβερνήσεις να διασφαλίσουν την υγεία όλων, να προστατέψουν το περιβάλλον και να παρέχουν οικονομικά δίκτυα ασφάλειας. Οι τακτικές υποστήριξης της αποανάπτυξης που προωθούμε ήταν απαραίτητες πριν την πανδημία, και είναι περισσότερο κατά τη διάρκειά της και μετά: ένα καινούριο Νιου Ντιλ και ένα πρόγραμμα δημόσιας επένδυσης, διαμοιρασμού εργασιών, βασικό εισόδημα, δημόσιες υπηρεσίες για όλους, και υποστήριξη για τις οικονομίες της κοινότητας. Έτσι θα μπορούσε να είναι η αναδιοργάνωση των δημοσίων οικονομικών μέσω μέτρων συμπεριλαμβανομένων προστίμων για το διοξείδιο του άνθρακα, ανώτατο όριο για τον πλούτο, φορολόγηση για τη χρήση φυσικών πόρων και τη μόλυνση.

Ενώ οι συζητήσεις για την αποανάπτυξη έχουν παραδοσιακά εστιάζει στην αποστράτευση των απαιτητικών σε φυσικούς πόρους και οικολογικά επιζήμιων πτυχών των τρεχουσών οικονομιών, η

αντιμετώπιση της πανδημίας έχει να κάνει με την αποστράτευση αυτών των πτυχών που δεν είναι άμεσα απαραίτητες για τη διατήρηση της ζωής. Ταυτιζόμαστε στην αντιμετώπιση της θεμελιώδης πρόκλησης να διαχειριστούμε οικονομίες χωρίς ανάπτυξη κατά τη διάρκεια και μετά την πανδημία: πώς να αποστρατεύσουμε μέρη της καπιταλιστικής οικονομίας εξασφαλίζοντας την προμήθεια βασικών αγαθών και υπηρεσιών, πειραματιζόμενοι με τρόπους μη απαιτητικούς σε πόρους να απολαύσουμε τις ζωές μας, και να ανακαλύψουμε τα συλλογικά νοήματα της ζωής.

Ριζοσπαστικές προτάσεις ήδη εξετάζονται και επιλεκτικά έχουν υιοθετηθεί σε όλο το πολιτικό φάσμα καθώς προσφέρουν συγκεκριμένες λύσεις στην πανδημία. Εταιρίες και κυβερνήσεις έχουν μειώσει τις ώρες εργασίας και εφαρμόζουν διαμοιρασμό της εργασίας· διαφορετικές μορφές βασικού εισοδήματος εξετάζονται και στοιχειώδη οικονομικά μέτρα έχουν θεσπιστεί για να ενισχύσουν τους εργαζόμενους την περίοδο της καραντίνας ύστερα από το κλείσιμο των επιχειρήσεων· μια διεθνής καμπάνια για εισόδημα φροντίδας έχει ξεκινήσει, ενώ ορισμένες κυβερνήσεις ασχολούνται με την παραγωγή εξοπλισμού για τη διασφάλιση των ζωτικών προμηθειών και υπηρεσιών και εξετάζονται αναστολές στην αποπληρωμή ενοικίων, δανείων και υποθηκών. Υπάρχει μια αυξανόμενη κατανόηση ότι θα χρειαστούν τεράστιες δαπάνες από τις κυβερνήσεις.

Ο κόσμος θα αλλάξει μετά την πανδημία, και θα υπάρξουν αγώνες για το ποια μονοπάτια θα ακολουθήσουμε. Οι άνθρωποι πρέπει να αγωνιστούν να κατευθύνουν την αλλαγή προς πιο δίκαιες και ανθεκτικές κοινωνίες που να έχουν λιγότερο αντίκτυπο στους ανθρώπους και στα φυσικά περιβάλλοντα. Οι ισχυροί θα προσπαθήσουν να ανασυστήσουν το κατεστημένο και να μετατοπίσουν τα κόστη στους λιγότερο ισχυρούς. Χρειάζεται οργάνωση και συμβολή δυνάμεων και καταστάσεων για να διασφαλίσουμε ότι δεν θα είναι το περιβάλλον ούτε οι εργάτες που θα πληρώσουν τον λογαριασμό, αλλά αυτοί που επωφελήθηκαν περισσότερο από την ανάπτυξη που προηγήθηκε αυτής της

καταστροφής.

Η αποανάπτυξη δεν είναι επιβολή στερήσεων, αλλά ένας στόχος για να εξασφαλίσουμε αρκετά για όλους ώστε να ζουν με αξιοπρέπεια και χωρίς φόβο· να βιώσουμε τη φιλία, την αγάπη και να έχουμε υγεία, να απολαύσουμε τον ελεύθερο χρόνο και τη φύση και να «νομιμοποιήσουμε» μια ζωή που είναι ταυτόχρονα μια εμπειρία αλληλεξάρτησης και ευπάθειας. Αυτός ο σκοπός δεν θα επιτευχθεί επιχορηγώντας εταιρίες ορυκτών καυσίμων, αεροπορικές, κρουαζιέρες, ξενοδοχειακές και τουριστικές μεγάλο-επιχειρήσεις. Αντίθετα, τα κράτη πρέπει να επενδύσουν σε πράσινες πολιτικές και να επανα-οικοδομήσουν τις υποδομές υγείας και φροντίδας τους, να δημιουργήσουν δουλειές με τη μετατόπιση σε οικονομίες που είναι λιγότερο περιβαλλοντικά επιζήμιες. Καθώς οι τιμές του πετρελαίου πέφτουν, τα ορυκτά καύσιμα πρέπει να φορολογηθούν βαριά, να αυξηθεί η χρηματοδότηση σε πράσινες και κοινωνικές επενδύσεις, και υπάρξουν φορολογικές απαλλαγές και μερίσματα στους εργαζομένους. Αντί να χρησιμοποιήσουμε το δημόσιο χρήμα για τη διάσωση επιχειρήσεων και τραπεζών, απαιτούμε τον καθορισμό βασικού εισοδήματος που θα επιτρέψει στους ανθρώπους και στις κοινότητες να ανοικοδομήσουν τις ζωές τους. Αυτά τα βασικά ερωτήματα που σχετίζονται με τις στρατηγικές για κοινωνικό-οικολογική μεταμόρφωση θα είναι στο επίκεντρο του διεθνούς συνεδρίου για την αποανάπτυξη στη Βιέννη που θα γίνει διαδικτυακά στα τέλη Μάη του 2020. Μια καλή αφετηρία είναι οι αξίες για την ανάκαμψη της οικονομίας και η βάση για τη δημιουργία μιας δίκαιης κοινωνίας, που περιλαμβάνονται στο ανοιχτό γράμμα 'Αποανάπτυξη: νέες βάσεις για την οικονομία'.

Αυτή η κρίση αναμφίβολα δημιουργεί περισσότερους κινδύνους παρά ευκαιρίες. Ανησυχούμε για τις πολιτικές φόβου που η σπέρνει η πανδημία, την εντατικοποίηση της παρακολούθησης και του ελέγχου των πολιτών, την ξενοφοβία και ρίξιμο του φταιξίματος σε άλλους, καθώς και για την απομόνωση στο σπίτι που παρεμποδίζει τις από κοινού διαδικασίες και την πολιτική οργάνωση. Από τη στιγμή που παίρνονται μέτρα όπως η απαγόρευση

κυκλοφορίας, οι καραντίνες, η θέσπιση κανόνων μέσω διαταγμάτων, οι έλεγχοι συνόρων και αναβολή εκλογών, μπορεί εύκολα να γίνουν μέρος του οπλοστασίου της πολιτικής επιβολής, ανοίγοντας δυστοπικούς ορίζοντες.

Για να αντιμετωπίσουμε αυτούς τους κινδύνους, η αποανάπτυξη δίνει τα κίνητρα και μας οδηγεί στην επανίδρυση κοινωνιών των κοινών, της αλληλοβοήθειας, μετατοπίζοντας τις συλλογικές επιδιώξεις από την ανάπτυξη προς την ισότητα και την ευημερία. Αυτά δεν είναι μόνο υψηλοί στόχοι. Στο υπό έκδοση βιβλίο Η υπόθεση της Αποανάπτυξης αναδεικνύουμε καθημερινές πρακτικές και κανόνες, για να ξεκινήσουμε να οικοδομούμε τον κόσμο που θέλουμε σήμερα, μαζί με πολιτικές στρατηγικές που στηρίζουν την σύμπραξη αυτών των προσπαθειών για τη δημιουργία δίκαιων και μικρού αντίκτυπου κοινωνιών. Αυτό το βιβλίο είναι διαφορετικό από κάθε άλλο σχετικά με την αποανάπτυξη, διότι είναι το πρώτο που προσπαθεί να απαντήσει το δύσκολο ερώτημα του «πώς» στην τρέχουσα πολιτική συγκυρία.

Πριν την πανδημία, έπρεπε να πείσουμε τους ανθρώπους για την αποανάπτυξη. Η δουλειά μας μπορεί να είναι κάπως πιο εύκολη τώρα, έχοντας τόσο απτά στοιχεία ότι το τρέχον σύστημα καταρρέει από το ίδιο βάρος του. Καθώς εισερχόμαστε σε μια δεύτερη μεγάλη οικονομική κρίση για πολλά χρόνια, ίσως κάποιοι από εμάς επιθυμούν να θεωρούν δεδομένη τη σοφία της παραγωγής και του καταναλωτισμού, μόνο και μόνο για να διατηρηθεί το σύστημα. Οι καιροί είναι ώριμοι για εμάς να εστιάσουμε σε αυτά που πραγματικά αξίζουν: όχι το ΑΕΠ, αλλά την υγεία και την ευημερία των ανθρώπων και του πλανήτη. Με μια λέξη: στην αποανάπτυξη.

Τα δέκα πράγματα που πρέπει να θυμόμαστε μετά την πανδημία

του Γιώργου Σμπώκου

Μέχρι την πανδημία, ο μέσος άνθρωπος πίστευε ότι η ευημερία έρχεται με την οικονομική ανάπτυξη, η οικολογική κρίση μπορεί να αντιμετωπιστεί με την τεχνολογία, η εξέλιξη είναι γραμμική και η Δύση πρέπει να αναλάβει ηγετικό ρόλο στην παγκόσμια διακυβέρνηση. Η πανδημία έδειξε ότι αυτές οι φιλοδοξίες είναι υπερβολικά αισιόδοξες.

Μια πρώτη συλλογική αντίδραση εν μέσω της παγκόσμιας εξάπλωσης του Covid 19, των δυσμενών οικονομικών συνθηκών και της κοινωνικής αποστασιοποίησης, είναι η κοινοποίηση ειδήσεων που προκαλούν αισθήματα ευφορίας και αισιοδοξίας. Ερευνητές στη Νέα Υόρκη δήλωσαν στο BBC ότι το επίπεδο εκπομπών μονοξειδίου του άνθρακα στην αμερικανική πολιτεία μειώθηκε κατά 50% μετά τη λήψη έκτακτων μέτρων περιορισμού της κυκλοφορίας. Το περιοδικό Nature γράφει ότι οι προσπάθειες της Κίνας για τον έλεγχο της επιδημίας φαίνεται ότι έχουν περιορίσει την κατανάλωση ενέργειας και τη ρύπανση του αέρα. Τα δορυφορικά δεδομένα που συλλέγονται από τη NASA και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος έδειξαν σημαντική μείωση των ατμοσφαιρικών επιπέδων διοξειδίου του αζώτου, που παράγεται κατά την καύση ορυκτών καυσίμων, σε ολόκληρη την ασιατική χώρα. Η εφημερίδα Guardian κοινοποίησε ένα βίντεο με δελφίνια που επανεμφανίσθηκαν σε λιμάνι της Σαρδηνίας, μετά την αυστηρή απαγόρευση του απόπλου.

Φαίνεται πως όταν αισθανόμαστε αγχωμένοι, έχουμε την τάση να αναζητούμε πράγματα που μας κάνουν να νιώθουμε καλά, να τα επισημαίνουμε και να τα μοιραζόμαστε με άλλους. Αν και το National Geographic διατηρεί κάποιες επιφυλάξεις σχετικά με

αυτά που μοιραζόμαστε, η ιδέα ότι οι παρενέργειες της πανδημίας είναι ευεργετικές για τα ζώα και τη φύση, δίνει σε πολλούς ανθρώπους την αίσθηση του νοήματος. Πως αυτό που συμβαίνει, συμβαίνει για κάποιο λόγο.

Δεν πιστεύω πως υπάρχει νόημα στα πράγματα. Δέχομαι όμως, ότι η αναζήτηση του νοήματος είναι ζωτικής σημασίας για τον άνθρωπο. Η αναζήτηση νοήματος σε έργα ανθρώπινα ή «πράξεις του Θεού» απαντά στην ανάγκη μας να ανιχνεύουμε λογικές ακολουθίες. Η διαδικασία αυτή μας τροφοδοτεί με δύναμη, αυτοπεποίθηση και συναισθηματική ισορροπία.

Ωστόσο, αυτό που περνάμε δεν συμβαίνει για κάποιο λόγο. Αυτό που περνάμε είναι καθ' εαυτό ένας λόγος. Είναι σχέση, αιτία και απολογία. Η πανδημία συνθέτει όλες τις ερμηνείες δυναμικά – εκτός από μία.

Είναι σχέση γιατί προϋποθέτει την ανθρώπινη κοινότητα για να μεταδοθεί. Είναι αιτία γιατί ενεργοποιεί τα ανακλαστικά της κοινότητας. Δεν είναι όμως απολογία. Για την ακρίβεια, δεν είναι αυτόματα απολογία. Αν θα δώσουμε λόγο ή όχι είναι επιλογή. Πρέπει να θέλουμε να γίνει και απολογία. Η απολογία σε αυτό το συσχετισμό δεν είναι η δικαιολόγηση ή η προσπάθεια μιας πράξης, αλλά ο απολογισμός, η απόκριση σε αυτό που συμβαίνει.

Η απόκριση στην πανδημία μπορεί να οδηγήσει στον επαναπροσδιορισμό του συλλογικού φαντασιακού. Ο Covid 19 μπορεί να έχει μια απομαγευτική επίδραση στις συλλογικές πεποιθήσεις μας.

Εδώ καταγράφονται τα δέκα πράγματα που πρέπει να θυμόμαστε στον απολογισμό μετά την πανδημία:

1. Ο κόσμος δεν χωρίζεται σε ανεπτυγμένα και υποανάπτυκτα κράτη, αλλά σε ευάλωτα και μη ευάλωτα κράτη.

Η ετοιμότητα της Κούβας να στείλει γιατρούς και νοσηλευτές στην Ιταλία έδειξε πόσο σημαντικό είναι για τα κράτη να μην

εξαρτώνται από τη διεθνή αγορά, αλλά να είναι αυτάρκη.

2. Τα εθνικά συστήματα υγείας εγγυώνται την πολιτική προστασία κατά τη διαχείριση κρίσεων.

Η ικανότητα της Ισλανδίας να ελέγξει την εξάπλωση του COVID-19 με τεστ μεγάλης κλίμακας στον πληθυσμό της δείχνει τη σημασία των τοπικών αλυσίδων εφοδιασμού και των εθνικών συστημάτων υγείας.

3. Η ανακατανομή του πλούτου είναι απαραίτητη για την προστασία της κοινωνικής ειρήνης.

Όλες οι ευρωπαϊκές οικονομίες ήδη προσπαθούν να μετριάσουν το κοινωνικό σοκ της πανδημίας με τη λήψη οικονομικών μέτρων για την αναστολή των πληρωμών οφειλών προς το δημόσιο, την εγγύηση δανείων, τη χρηματοδότηση υποδομών, την επίταξη υλικών και υπηρεσιών και την επιδότηση μισθών για εργαζόμενους που δεν μπορούν να εργαστούν.

4. Η βιομηχανική ανάπτυξη δεν είναι απαραίτητη.

Η μακρά οικονομική ανάπτυξη της Κίνας υποκύπτει στην πανδημία. Ο Covid 19 οδηγεί σε έλλειψη εργαζομένων και αγοραστών. Η κινεζική κυβέρνηση αναπροσάρμοσε ήδη τους οικονομικούς της στόχους. Ο Xi Jinping, πρόεδρος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, ζήτησε την εξάλειψη της ακραίας φτώχειας μέχρι το τέλος του έτους.

5. Ο τρόπος διαμόρφωσης της σύγχρονης αλυσίδας εφοδιασμού είναι εξαιρετικά εύθραυστος.

Η πανδημία αποκάλυψε πόσο εύθραυστη είναι μια οικονομία που βασίζεται στην εξωτερική ανάθεση, όπως στις ΗΠΑ. Η έλλειψη χειρουργικών ποδιών λόγω της εξάρτησης από κινέζικες κατασκευαστικές εταιρίες εξέθεσε τις αδυναμίες της υπεράκτιας παραγωγής, της απομάκρυνσης από την αυτάρκεια και της ιδιωτικοποίησης του συστήματος δημόσιας υγείας. Ο Λευκός Οίκος επικαλείται τώρα τον νόμο περί αμυντικής παραγωγής. Αντίθετα,

η αλυσίδα εφοδιασμού τροφίμων είναι εξαιρετικά ισχυρή λόγω της τοπικής παραγωγής.

6. Ο ιδιωτικός τομέας είναι εντελώς απροετοίμαστος σε κρίσιμες καταστάσεις.

Ενώ οι κυβερνητικές υπηρεσίες πρόληψης και ελέγχου των λοιμώξεων, τα εθνικά συστήματα υγείας, η αστυνομία και ο στρατός αναλαμβάνουν ηγετικό ρόλο στον έλεγχο της εξάπλωσης του ιού, ο ιδιωτικός τομέας παρουσιάζει εξαιρετικές αποτυχίες στη διαχείριση κινδύνων και στην εταιρική ευθύνη. Οποιαδήποτε καλή συμβουλή ή πρακτική των εταιρειών αντισταθμίζεται εν μέρει ή εξ' ολοκλήρου από την επιδίωξη της διατήρησης του κέρδους τους ή την ελαχιστοποίηση του κόστους παραγωγής τους. Η συμφωνία που επιτεύχθηκε στο Ηνωμένο Βασίλειο μεταξύ της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας και του ιδιωτικού τομέα για την καταπολέμηση του κορωνοϊού, δείχνει ότι ο ιδιωτικός τομέας δεν είναι διατεθειμένος να χρησιμοποιήσει δωρεάν τις υποδομές και τους πόρους του. Σύμφωνα με τους όρους της συμφωνίας, ο ιδιωτικός τομέας θα αποζημιωθεί πλήρως για τη συνδρομή του.

7. Η κοινωνική απομάκρυνση έφερε τη συναισθηματική σύνδεση στο προσκήνιο.

Όσο μακρύτερα απομακρύνουν τα μέτρα τους ανθρώπους σωματικά, τόσο εγγύτερα έρχονται εκείνοι συναισθηματικά. Στην Ιταλία οι άνθρωποι ενώνουν τις φωνές τους και διασκεδάζουν τον ιό με τραγούδι στα μπαλκόνια, την ώρα που ο αριθμός των θανάτων ανεβαίνει. Το τραγούδι των Ιταλών στέλνει ένα ηχηρό μήνυμα θάρρους, συνεργασίας και αλληλεγγύης.

8. Το ανθρωπογενές περιβάλλον μετατρέπεται σε απαγορευμένη ζώνη.

Το δομημένο περιβάλλον όπως έχει σχεδιαστεί για να διευκολύνει την ανθρώπινη ύπαρξη και σύνδεση, όχι μόνον αδυνατεί να εξυπηρετήσει τον άνθρωπο σε αυτές τις κρίσιμες συνθήκες, αλλά μετατρέπεται σε απαγορευμένη ζώνη. Οι κυβερνήσεις της ΕΕ υιοθέτησαν σπάνια μέτρα σε μια δρακόντεια προσπάθεια να

περιορίσουν την ταχεία εξάπλωση της πανδημίας. Η πρόσβαση σε σχολεία, εκκλησίες, εστιατόρια, σταθμούς, λιμάνια, κινηματογράφους, καφετέριες κ.λπ. απαγορεύεται σε όλα σχεδόν τα ευρωπαϊκά κράτη, ενώ η πρόσβαση στην υγειονομική περίθαλψη περιορίζεται έως ότου οι ασθενείς εκδηλώσουν σοβαρά συμπτώματα.

9. Αναδεικνύεται η ζωτική σημασία των κοινοχρήστων.

Ο ρόλος του φυσικού περιβάλλοντος επαναπροσδιορίζεται. Ανακτά τη σημασία του ζωτικού χώρου. Καθώς η ανθρώπινη επιβίωση δεν εξασφαλίζεται πλέον στα ανθρωπογενή συστήματα, ο άνθρωπος επιστρέφει στα οικοσυστήματα. Ανακαλύπτει την εγγενή τους αξία πέρα από τη νομισματική τιμή τους. Ο άνθρωπος ανακαλύπτει τη θεραπευτική επίδραση του εξωτερικού χώρου στην ψυχική του υγεία (με όσες προσαρμογές προβλέπονται στον τρόπο χρήσης του). Επαναξιολογεί τη σημασία της διατήρησης των κοινοχρήστων ως δημόσια αγαθά, προσβάσιμα στο κοινό, μη ιδιωτικοποιημένα ή αλλιώς αποξενωμένα.

10. Ο περιορισμός της κατανάλωσης διαρρηγνύει την αλυσίδα παραγωγού – καταναλωτή.

Τα όρια της παραγωγής διαμορφώνονται από την καταναλωτική συμπεριφορά των ιδιωτών. Η έλλειψη αγοραστικού ενδιαφέροντος είναι ένας από τους παράγοντες που ανάγκασαν την παγκόσμια παραγωγή να σταματήσει. Συμπτωματικά αποδεικνύει πόση δύναμη έχουν οι καταναλωτές. Η μη-κοινότητά τους υπόρρητα και ακούσια διάρρηξε την αλυσίδα παραγωγής – κατανάλωσης. Για πρώτη φορά μια συλλογική παράλειψη καθορίζει την παραγωγή, την κατανάλωση, την κινητικότητα και την ανάπτυξη. Η πανδημία είναι μια κακή συγκυρία. Αν όμως για μια στιγμή ξεχάσουμε όλες τις κοινωνικές συμβάσεις, θα διακρίνουμε πως η καταναλωτική εγκράτεια επιβάλλει όρια. Θα πιστέψουμε ότι ένας εναλλακτικός τρόπος ζωής είναι ρεαλιστικός.

Ο πλανήτης έχει την ευκαιρία να αναπνεύσει. Εμείς έχουμε την ευκαιρία να κάνουμε απολογισμό. Να απομυθοποιήσουμε τις

συλλογικές πλάνες μας, να επαναπροσδιορίσουμε το συλλογικό φαντασιακό μας, να απομαγεύσουμε τον κόσμο μας. Η πανδημία δοκιμάζει την ανθεκτικότητα των πεποιθήσεών μας. Και ίσως στο τέλος, για κάποιους, αυτό που περνάμε, συμβαίνει όντως για κάποιο λόγο. Την πνευματική επανάσταση της παγκόσμιας κοινότητας.

Βόλος, ο αποτεφρωτήρας της νότιας Ευρώπης

από την Επιτροπή Αγώνα Πολιτών Βόλου

Ένα σοβαρό έγκλημα κατά του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας και της τοπικής οικονομίας συντελείται στον Βόλο τα τελευταία δύο χρόνια, καθώς η τοπική τσιμεντοβιομηχανία ΑΓΕΤ του γαλλο-ελβετικού ομίλου Lafarge-Holcim αδειοδοτήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και ήδη καίει ως «εναλλακτικό καύσιμο» σκουπίδια ελληνικής ή ξενικής προέλευσης. Συγκεκριμένα, η εταιρεία, η οποία απέχει μόλις 150 μέτρα από τα πρώτα σπίτια, πήρε άδεια από τον πρώην Υφυπουργό κ. Φάμελλο για να καίει –μεταξύ άλλων– 200.000 τόνους απορριμματογενών καυσίμων ετησίως (RDF, SRF), καθώς και να χρησιμοποιεί λιμενικές εγκαταστάσεις προκειμένου να μεταφέρει με πλοία μεγάλες ποσότητες –και με χαμηλότερο κόστος– απορριμμάτων από το εξωτερικό, κάτι που ήδη κάνει εισάγοντας ιταλικά, ισπανικά και αφρικανικά σκουπίδια.

Το επικίνδυνο στην υπόθεση είναι ότι η καύση αυτών των υλικών παράγει διοξίνες, φουράνια και άλλες μεταλλαξιογόνες και καρκινογόνες ουσίες, όπως και ουσίες που επιδρούν βλαπτικά στον εγκέφαλο, στο ορμονικό και νευρικό σύστημα, εισχωρούν σε όλους τους ζωντανούς οργανισμούς μέσω της εισπνοής, αλλά και

της τροφικής αλυσίδας, και βλάπτουν σωρευτικά. Η διεθνής επιστημονική κοινότητα είναι κατηγορηματική: Δεν υπάρχουν κατώτερα όρια έκλυσης διοξινών στην ατμόσφαιρα με ασφάλεια για τον άνθρωπο και το περιβάλλον.

Επιπλέον, δεν υπάρχει «ασφαλής καύση» σε τσιμεντοβιομηχανίες!

Ακόμα κι αν η ΑΓΕΤ-LAFARGE προμηθευτεί τον κατάλληλο εξοπλισμό, οι διοξίνες θα συνεχίσουν να εκλύονται, καθώς επανασχηματίζονται μετά την καταστροφή τους στις υψηλές θερμοκρασίες λόγω του τρόπου λειτουργίας των τσιμεντοβιομηχανιών. Αυτό δείχνουν οι παγκόσμιες επιδημιολογικές μελέτες.

Το σκανδαλώδες στην υπόθεση είναι ότι η τοπική τσιμεντοβιομηχανία ΑΓΕΤ-LAFARGE δεν διαθέτει καν τον στοιχειώδη εξοπλισμό για την ασφαλή καύση απορριμμάτων, ότι η Περιφέρεια Θεσσαλίας, που αρχικά γνωμοδότησε θετικά, δεν διαθέτει αξιόπιστο δίκτυο μέτρησης της αέριας ρύπανσης και ότι ο υπουργός αδειοδότησε, χωρίς να πληρούνται οι προϋποθέσεις και να υφίστανται οι υποδομές που συνοδεύουν ένα τέτοιο εγχείρημα, ώστε να εξασφαλίζεται στο ελάχιστο η ασφάλεια πολιτών και φυσικού περιβάλλοντος.

Και σαν να μην έφτανε αυτό, εγκυμονεί ο κίνδυνος να υλοποιηθεί προηγούμενη απόφαση από τον Δήμο Βόλου για τη δημιουργία μονάδας κατασκευής SRF στην περιοχή του ΧΥΤΑ Βόλου, που θα επεξεργάζεται τα σκουπίδια και θα τα στέλνει προς καύση στην τσιμεντοβιομηχανία! Ένα έργο 42.000.000 ευρώ που θα μπορούσε να επενδυθεί στην οικολογική διαχείριση των απορριμμάτων και στην αντιμετώπιση της αέριας ρύπανσης, που είναι ήδη αυξημένη στο Βόλο. Επιπρόσθετα, όπως έδειξε πρόσφατη μελέτη θνησιμότητας και νοσηρότητας, που παρουσιάστηκε από την Ιατρική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ο Βόλος κατέχει την πρώτη θέση σε ποσοστά σε σχέση με το μέσο όρο της Ελλάδας, όσον αφορά σε εγκεφαλικά (500%) και καρκίνο του ήπατος (400%), εκτός των άλλων μορφών καρκίνου και καρδιαναπνευστικών

παθήσεων.

Αν η Περιφέρεια ήθελε πράγματι να προστατέψει την υγεία των πολιτών, θα είχε ήδη εγκαταστήσει δίκτυο μέτρησης της αέριας ρύπανσης, θα είχε ήδη προχωρήσει σε τακτικούς ελέγχους για βαρέα μέταλλα στο έδαφος της περιοχής, θα είχε ήδη προχωρήσει σε ελέγχους για διοξίνες στα κτηνοτροφικά και αγροτικά προϊόντα και θα είχε απορρίψει κάθε σχεδιασμό για μονάδα παραγωγής SRF στο Δήμο Βόλου αλλάζοντας το ΠΕΣΔΑ Θεσσαλίας. Επιπλέον, αντί να επιτίθεται κατά των ενεργών πολιτών, θα είχε συγκρουστεί πραγματικά με τις κυβερνητικές πολιτικές που έχουν νομοθετήσει την καύση απορριμμάτων. Ανάλογες είναι οι ευθύνες και της δημοτικής αρχής Βόλου, η οποία φαίνεται, βέβαια, πως έχει αναλάβει «εργολαβικά» το ρόλο του λασπολόγου των ενεργών πολιτών.

Θυμίζουμε ότι η Περιφέρεια ήταν αυτή που κάλεσε τον Δημόκριτο για να ελέγξει την ΑΓΕΤ-LAFARGE, αλλά όμως τυχαίως το αποτέλεσμα του ελέγχου δεν έδειξε κάτι. Όμως τυχαίως όμως το κλιμάκιο της Περιφέρειας δεν ήξερε, αν καίγονταν σκουπίδια τις ώρες των ελέγχων. Περιορίστηκαν στις διαβεβαιώσεις των υπευθύνων της ΑΓΕΤ-LAFARGE.

Πρόσφατα, κλιμάκιο της Περιφέρειας έκανε τα στραβά μάτια σε παραβάσεις της εταιρείας κατά τη μεταφορά και εκφόρτωση φορτίου από την Ιταλία.

Η Επιτροπή Αγώνα Πολιτών Βόλου έχει ακολουθήσει τη νομική οδό και στις 17 Οκτωβρίου εκδικάστηκαν τα ασφαλιστικά μέτρα, τα οποία έχει καταθέσει. Επιπροσθέτως, με την παράβλεψη των παραβάσεων της ΑΕΠΟ, έγινε συγκάλυψη από τους αιρετούς και τις διαβρωμένες υπηρεσίες αναφορικά με δύο πλοία που κατέπλευσαν, καθώς από τα δεδομένα προκύπτει ότι η πορεία των πλοίων ήταν ύποπτη, και άρα τα φορτία παράνομα και επικίνδυνα. Συγκεκριμένα, οι καταθέσεις του πλοιάρχου και του πληρώματος του Fiona δεν συνάδουν με τα στοιχεία που δόθηκαν στην Επιτροπή από το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας σχετικά με τις

ημερομηνίες και τα λιμάνια στα οποία κατέπλευσε και απέπλευσε το συγκεκριμένο πλοίο. Η έγγραφη απάντηση του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας προς την Επιτροπή Αγώνα Πολιτών Βόλου δεν αφήνει αμφιβολίες για την ύποπτη προέλευση του FIONA και τις αλλοιώσεις της δορυφορικής παρακολούθησής του, γεγονός που συμβαίνει όταν το φορτίο είναι παράνομο και επικίνδυνο (ραδιενεργά απόβλητα, όπλα, ναρκωτικά κτλ.).

Λόγω, επομένως, αμφιβολιών περί της ποιότητας και της προέλευσης του φορτίου, θα έπρεπε να έχει δοθεί εντολή από τις αρμόδιες υπηρεσίες να σταματήσει η εκφόρτωση των τοξικών - πιθανότατα ραδιενεργών- αποβλήτων και να γίνει κατάσχεση του πλοίου. Αυτά όμως είναι ψιλά γράμματα σε σχέση με την κερδοφορία της πολυεθνικής LAFARGE.

Αντίθετοι στα ρυπογόνα σχέδια βιομηχανίας και Δήμου είναι χιλιάδες πολίτες του Βόλου, που ανησυχούν για την υγεία τους και για το μέλλον των παιδιών τους. Η οσμή καμένου πλαστικού αποτελεί καθημερινό πλέον φαινόμενο, είναι διάχυτη στην ατμόσφαιρα της πόλης κατά τις βραδινές έως πρωινές ώρες και το γεγονός αυτό αυξάνει τις ανησυχίες των κατοίκων αλλά και του Ιατρικού και του Φαρμακευτικού Συλλόγου Μαγνησίας.

Η Επιτροπή Αγώνα Πολιτών Βόλου κατά της καύσης σκουπιδιών από την ΑΓΕΤ-LAFARGE διεξάγει καθημερινό αγώνα για την ανάδειξη του ζητήματος και την επίτευξη του διπλού στόχου: την ανάκληση της άδειας καύσης σκουπιδιών από την ΑΓΕΤ και τη μη επαναφορά της δημιουργίας εργοστασίου παραγωγής SRF στο Βόλο. Ακόμη και με ακτιβιστικές ενέργειες που καταλήγουν σε προσαγωγές μελών της επιτροπής στα κρατητήρια, πλήθος πολιτών αγωνίζονται προκειμένου να αποδείξουν ότι η εταιρεία παρανομεί κάτω από τη σκόπιμη (;) απουσία ελεγκτικού μηχανισμού.

Οι πολίτες του Βόλου όμως δεν το βάζουν κάτω και αφού διοργάνωσαν δύο πρωτοφανή συλλαλητήρια, στις 5 Μαΐου 2018 και 16 Μαρτίου 2019, στα οποία συμμετείχαν 10.000 πολίτες, προχωρούν σε κλιμακούμενης έντασης δράση. Όπως μπορεί κανείς να καταλάβει, η διαχείριση των σκουπιδιών είναι μια πολύ

κερδοφόρα επιχείρηση. Έχει πολλές πτυχές και θα είναι μόνο η αρχή για την καύση αποβλήτων σε όλη την Ελλάδα, με συνέπεια την ακύρωση της οικολογικής τους διαχείρισης.

“Ο Καπιταλισμός σκοτώνει το μέλλον μας”, συνέντευξη με τον Sven Wegner

Την συνέντευξη πήραν οι Γιώργος Καραθανάσης και Γιώργος Νικολακόπουλος

Εδώ και περίπου ένα χρόνο, ένα κίνημα διαμαρτυρίας ενάντια στην κλιματική αλλαγή εκφράζεται κάθε Παρασκευή, σε δεκάδες χώρες και του κόσμου και σε χιλιάδες πόλεις. Το κίνημα αυτό ξεκίνησε αποκλειστικά από μαθητές, αλλά τους τελευταίους μήνες συνομίλησε με ένα μεγάλο μέρος της κοινωνίας. Δεν θα μπορούσε να γίνει κι αλλιώς! Η ανησυχία της κοινής γνώμης, μετά τις τεράστιες καλοκαιρινές πυρκαγιές στον Αμαζόνιο και την επικοινωνιακή τους διαχείριση από την αντικλιματική συμμαχία των δεξιών λαϊκιστών Μπολσονάρο και Τραμπ, ήταν έντονη και ενίσχυσε τις φωνές όσων διαδήλωναν.

Καταμεσής της φρίκης του πολέμου στη Βόρεια Συρία, μετά την επίθεση της Τουρκίας εναντίον των Κούρδων και των Κουρδισσών της Ροζάβα, η ενασχόληση με ένα τέτοιο ζήτημα μπορεί να φαντάζει από άκαιρη έως δευτερεύουσα. Δεν είναι όμως ακριβώς έτσι. Όσο συνδεδεμένος είναι ο Καπιταλισμός με τον Ιμπεριαλισμό άλλο τόσο είναι και με την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος. Αυτός είναι κι ένας από τους βασικούς λόγους που το κίνημα για τον αυτοκαθορισμό των Κούρδων συνδέθηκε άμεσα με τα οικολογικά κινήματα. Η Τουρκία, σε έναν πόλεμο

υπόγειο και άδηλο, επέβαλε κατά καιρούς εμπάργκο νερού στις κουρδικές κοινότητες μέσω της υπερβολικής άρδευσης και της δημιουργίας φαραωνικών φραγμάτων και υδροηλεκτρικών εγκαταστάσεων εκτροπής στα ποτάμια που πηγάζουν από τα τουρκικά βουνά και εκβάλλουν στη Ροζάβα. Στο κείμενό του στη Βαβυλωνία ο Ergen Ayboğa, μέλος του Οικολογικού Κινήματος Μεσοποταμίας και καλεσμένος του B-Fest 6, αναφέρεται εκτενώς στα οικολογικά αυτά κινήματα της περιοχής και αξίζει όλοι να φρεσκάρουμε τη μνήμη μας.

Το δεδομένο για εμάς είναι πως το περιβάλλον δεν αντέχει άλλο Καπιταλισμό. Η αλήθεια είναι, βέβαια, πως παρά το γεγονός πως συμμετέχουμε με όλες μας τις δυνάμεις στα εγχώρια οικολογικά ζητήματα που έχουν αναδειχθεί τα τελευταία χρόνια, από τα πιο μαζικά μέχρι και αυτά που δεν τράβηξαν ποτέ πάνω τους την προσοχή -είτε της κοινής γνώμης είτε των κινημάτων-, το πρόσφατο κίνημα για το κλίμα δεν το πήραμε και τόσο «ζεστα». Αποφασίσαμε λοιπόν να συζητήσουμε τους προβληματισμούς μας με τον **Sven Wegner**, σύντροφο από το δίκτυο Beyond Europe, που ζει στη Δρέσδη. Ο Sven είναι η επιτομή του ακτιβιστή. Ένας άνθρωπος συγκροτημένος πολιτικά με έντονη κοινωνική παρέμβαση, που κατά καιρούς παρακολουθεί από πολύ κοντά διάφορα κινήματα τα οποία ξεπηδούν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ο Sven ήταν μαζί μας σχεδόν όλο τον προηγούμενο μήνα, καθώς ήρθε για την αντιφασιστική διαδήλωση του Σεπτέμβρη, τη μεγάλη πορεία αλληλεγγύης των προσφυγικών καταλήψεων αλλά και την επέτειο της δολοφονίας του Ζακ. Μεταξύ άλλων, μας παρακίνησε πολλάκις να εμπλακούμε στις συγκεντρώσεις της Παρασκευής (Fridays for Future) για το κλίμα και μέσα από αρκετές συζητήσεις για το αν αυτό το κίνημα αποτελεί ένα greenwashing του Καπιταλισμού ή μια νέα προοπτική, προέκυψε η παρακάτω σύντομη συνέντευξη.

B: Πες μας λίγα λόγια για το Fridays for Future: πότε, πού, από ποιους ξεκίνησε και κάτω από ποιες συνθήκες δημιουργήθηκε.

SW: Όλα άρχισαν από πρωτοβουλία ενός ατόμου, της Greta Thunberg, η οποία αποφάσισε να ξεκινήσει «απεργία» κάθε Παρασκευή, έξω από το σουηδικό κοινοβούλιο, κάτι το οποίο

τράβηξε την προσοχή των μέσων μαζικής ενημέρωσης και των σόσιαλ μίντια, με αποτέλεσμα να περάσει και εκτός συνόρων, στη Γερμανία. Ανήλικοι μαθητές, μικρά παιδιά, ξεκίνησαν να διοργανώνουν τέτοιου είδους «απεργίες» αλλά και διαφορετικές δράσεις, οργανώνοντας τις κινητοποιήσεις τους μέσω facebook και whatsapp, δημιουργώντας μια ευρεία συνεννόηση μέσω διαδικτυακών συνελεύσεων και με τη χρήση όλων αυτών των σύγχρονων τεχνολογιών επικοινωνίας. Δεν μπορώ να πω αν αυτό είναι κάτι καλό ή κακό, αλλά έτσι αποφάσισαν να έρθουν σε επαφή, μέσω των σόσιαλ μίντια.

B: Ποια θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι τα ζητήματα που θέλουν να αναδείξουν, για ποιους λόγους κινητοποιούνται και τι συζητάνε στις διαδικτυακές συνελεύσεις τους;

SW: Μπορώ να μιλήσω βασικά για τη Γερμανία, διότι στη Δρέσδη συμμετείχα από την αρχή στις συνελεύσεις τους. Δεν παρενέβην σχετικά με το περιεχόμενο που έβαζαν, προσπάθησα περισσότερο να τους βοηθήσω να οργανώσουν τις κινητοποιήσεις τους, να έρθουν σε επαφή με τους ομιλητές που ήθελαν και τους συμβούλευα σχετικά με το πώς να χειριστούν την αστυνομία. Όχι βέβαια να τους κατευθύνω προς μια συγκεκριμένη κατάσταση. Συνδυάζουν πολλά αιτήματα, απαιτούν πολλά από την κυβέρνηση, κάτι που για μένα επιδέχεται συζήτηση και κριτική. Αλλά αυτά τα παιδιά είναι στους δρόμους, γιατί αισθάνονται ότι απειλείται το μέλλον τους. Βλέπουν ότι αν δεν επέλθει μια ριζική αλλαγή συνολικά στον τρόπο με τον οποίο ζούμε οι άνθρωποι, και σε μεγαλύτερη κλίμακα στον τρόπο με τον οποίο λειτουργεί ο ανθρώπινος πολιτισμός, δεν υπάρχει πια μέλλον για εμάς. Κι αυτή είναι η πρώτη γενιά, τουλάχιστον στο βόρειο ημισφαίριο, που θα επηρεαστεί άμεσα από την κλιματική αλλαγή. Όχι εγώ, που είμαι 35 χρονών και πιθανότατα θα προλάβω να γεράσω, αλλά αυτά τα παιδιά και τα παιδιά τους που θεωρούν ότι δεν θα έχουν μέλλον. Γι' αυτό το αντιμετωπίζουν ως ένα ριζικό πρόβλημα, γι' αυτό ενδιαφέρονται τόσο πολύ να σταματήσουν την κλιματική αλλαγή, γι' αυτό απαιτούν πράγματα από τους πολιτικούς. Αλλά νομίζω ότι σιγά-σιγά οι μαθητές

ριζοσπαστικοποιούνται. Στη Γερμανία είχαμε ένα νομοσχέδιο για την κλιματική αλλαγή που ήταν ανέκδοτο, ακόμα και τα συντηρητικά μέσα ενημέρωσης, ακόμα και η αγορά αναγνωρίζουν ότι είναι ηλίθιο. Επομένως, πιστεύω ότι οι μαθητές σιγά-σιγά αρχίζουν και καταλαβαίνουν τη ματαιότητα του να στρέφουν τις απαιτήσεις τους στην κυβέρνηση και θα αναγκαστούν να στραφούν στην άμεση δράση, σε μέσα πολιτικής ανυπακοής, σε διαφορετικές κλίμακες. Αυτή η αλλαγή έχει αρχίσει να είναι εμφανής.

Το τελευταίο κάλεσμα για «απεργία» δεν καλούσε μόνο μαθητές και μικρά παιδιά, αλλά απευθυνόταν σε όλους.

Κι αυτό είναι εξαιρετικά ενδιαφέρον, διότι στη Γερμανία οι πολιτικές απεργίες απαγορεύονται από την εποχή του τρίτου Ράιχ και του ναζιστικού καθεστώτος. Τα σωματεία, ακόμα και σήμερα, λένε στα μέλη τους να μην απεργούν, γιατί οι απεργίες είναι πολιτικές και ρισκάρουν τις δουλειές τους. Επομένως αυτό που κάνουν αυτά τα παιδιά είναι πολύ σημαντικό, διότι θεσμίζουν μέσω της πράξης τους, χωρίς πιθανότατα να γνωρίζουν την προϊστορία, μια πολιτική απεργία η οποία έχει τεράστια απήχηση στην κοινωνία. Αυτό είναι κάτι πολύ καινούριο, κάτι το οποίο τα αριστερά κινήματα δεν είχαν ποτέ τις τελευταίες δεκαετίες.

Όλες οι πλευρές φυσικά προσπαθούν να συμμετέχουν στις κινητοποιήσεις, να τις αλλάξουν. Υπάρχουν ακόμα και οι Entrepreneurs for Future. Εάν συμμετέχει η οικονομία σε μια κινητοποίηση, πόσο επικίνδυνη μπορεί να είναι για την οικονομία και τον καπιταλισμό; Υπάρχουν, όμως, και προσεγγίσεις από αριστερές οργανώσεις, τροτσκιστές, το Beyond Europe, που δε θέλουν απλά να συμμετέχουν, αλλά τους ενδιαφέρει βαθιά και ουσιαστικά το ζήτημα της κλιματικής αλλαγής. Υπήρξαν αντιδράσεις σε αυτό. Η νεολαία του Πράσινου Κόμματος διακήρυττε ότι οι αριστεροί προσπαθούν να εκμεταλλευτούν τις κινητοποιήσεις προς όφελος των δικών τους σκοτεινών αντικαπιταλιστικών κινήτρων, ενώ δεν ενδιαφέρονται για το περιβάλλον και την οικολογία. Αλλά για εμάς, το καπιταλιστικό σύστημα, ο τρόπος με τον οποίο παράγουμε και

καταναλώνουμε, είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με την κλιματική αλλαγή και όλες τις υφές της. Στην αρχή οι μαθητές ακολουθούσαν τη γραμμή των συντηρητικών και δεν άφηναν πιο ριζοσπαστικές ομάδες να συμμετέχουν. Ωστόσο, αυτό άλλαξε τελευταία. Στην τελευταία και μεγαλύτερη κινητοποίηση συμμετείχε η Παρεμβατική Αριστερά, η Ende Gelände -πρωτοβουλία ενάντια στις εξορύξεις με πλούσιο ακτιβιστικό παρελθόν- και η UmsGanze. Όλοι αυτοί έχουν φτιάξει μια συμμαχία με τους μαθητές του Fridays for Future και γίνονται διαρκώς συζητήσεις για το πώς οι παρεμβάσεις θα αποκτήσουν περισσότερο αντικαπιταλιστικό χαρακτήρα. Αυτό που πρέπει εμείς να κάνουμε στην συνέχεια, είναι να θέτουμε πιο ριζοσπαστικές ερωτήσεις και να βοηθάμε τον κόσμο μέσα σε αυτά τα κινήματα να διερωτάται επίσης.

B: Θα μπορούσαμε να βρούμε κάποια σύνδεση ή να εντοπίσουμε τις ρίζες αυτού του κινήματος στα αντικαπιταλιστικά και αντιπυρηνικά κινήματα και στα κινήματα κατά της παγκοσμιοποίησης των αρχών του 21ου αιώνα; Υπάρχει επίσης χώρος στο Fridays for Future για τους ανθρώπους που προέρχονται από τα αντιεξουσιαστικά κινήματα, τη στιγμή που αυτή η καμπάνια στηρίζεται μεταξύ άλλων και από χριστιανικές νεολαίες ή ακόμα και τον ίδιο τον Μακρόν; Μπορούν αντιεξουσιαστές να συμμετέχουν και να το ριζοσπαστικοποιήσουν;

SW: Φυσικά υπάρχει σύνδεση με τα οικολογικά κινήματα, για παράδειγμα στη Γερμανία των δεκαετιών του 1970 και του 1980 όπου έγιναν τεράστιες κινητοποιήσεις ενάντια στα πυρηνικά εργοστάσια, με τα αντιμιλιταριστικά κινήματα που ακολούθησαν, καθώς και με τα κινήματα ενάντια στην παγκοσμιοποίηση της δεκαετίας του 1990 και του 2000. Νομίζω ότι αυτό που πρέπει να κάνουμε αρχικά, είναι να μοιραστούμε την ιστορία αυτών των κινήματων με τους μαθητές, γιατί για παράδειγμα στη Δρέσδη οι μαθητές δεν γνωρίζουν τίποτα γι' αυτά. Πιστεύουν ότι είναι το πρώτο και μεγαλύτερο οικολογικό κίνημα στην ανθρώπινη ιστορία. Αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια, έχουν υπάρξει πολλά κινήματα κοινωνικής οικολογίας και κοινωνικών αντιστάσεων πριν από

αυτούς. Πρέπει να τους μιλήσουμε γι' αυτά, για να δημιουργήσουμε μια σύνδεση και μια κοινή αφήγηση γύρω από αυτούς τους αγώνες. Πρέπει να τους προσεγγίζουμε με άμεσο τρόπο, να πηγαίνουμε στις συναντήσεις των νέων ανθρώπων που ενδιαφέρονται γι' αυτά τα ζητήματα και να παρεμβαίνουμε με τα αντιεξουσιαστικά χαρακτηριστικά μας. Για μένα η προσέγγιση σε αυτές τις συναντήσεις ήταν αρχικά να προσφέρω βοήθεια, όχι να τους λέω πώς να φέρονται και τι πρέπει να κάνουν, για να δημιουργηθεί μια ουσιαστική σύνδεση και μια εμπιστοσύνη, ώστε μετά να έρθει και ο διάλογος. Δεν μπορούμε να τους απορρίπτουμε, επειδή δεν έχουν εξαρχής τα αντικαπιταλιστικά χαρακτηριστικά που θα θέλαμε. Πρέπει να πείθουμε τους ανθρώπους, να τους κερδίζουμε· αυτός είναι ο σκοπός του αγώνα μας. Θα έλεγα ότι ένα πρόβλημα για τους χώρους μας πανευρωπαϊκά είναι ότι ζούμε σε μια φούσκα και για να παρέμβουμε σε αυτά τα κινήματα θα πρέπει να σπάσουμε τη φούσκα και να αρχίσουμε και πάλι να μιλάμε με τους ανθρώπους. Μπορείς να διακρίνεις ήδη ότι το έδαφος είναι εύφορο από τα συνθήματα τους. «Αλλαγή συστήματος, όχι κλιματική αλλαγή», είναι κάτι που δεν σταματάμε να ακούμε από την Greta Thunberg μέχρι τα παιδιά στη Γερμανία. Είναι άνθρωποι που ενδιαφέρονται να ακούσουν και να μάθουν, εφόσον δεν το κάνεις αυτό με όρους δασκάλου-μαθητή, από τα πάνω προς τα κάτω, αλλά με σεβασμό, από ακτιβιστή σε ακτιβιστή. Έχουμε μια πλούσια ιστορία, από τον Μάρεϊ Μπούκτσιν και την κοινωνική οικολογία, στα κουρδικά κινήματα με τα οποία συνδέθηκε και τη σκέψη του Αμπντουλάχ Οτσαλάν.

Πρέπει να χτίσουμε πάνω σε αυτή μας την ιστορία και να την κάνουμε ξεκάθαρη, για να μπορέσουμε ακριβώς να διαχωριστούμε από τον Μακρόν και τις χριστιανικές νεολαίες. Όσα είπατε είναι αλήθεια, ωστόσο σε κανέναν δεν απαγορεύεται η συμμετοχή σε αυτό το κίνημα. Αυτό που έχει ενδιαφέρον βέβαια, είναι ότι η νέα ακροδεξιά αρνείται την κλιματική αλλαγή. Από τον Τραμπ μέχρι το AfD στη Γερμανία, υπάρχει αυτή η τάση των αρνητών της κλιματικής αλλαγής, ενώ φιλελεύθερα οικολογικά κόμματα παρότι δεν την αρνούνται, υποστηρίζουν ότι μπορούμε να συνεχίσουμε να

παράγουμε με τους ίδιους ρυθμούς, απλά θα πρέπει να περάσουμε από τον φορντισμό σε μια παραγωγή on-demand, ευαγγελιζόμενοι μια συνεχή εξέλιξη του καπιταλιστικού συστήματος. Υπάρχει επίσης και μια τρίτη τάση, αυτή του οικο-φασισμού, που υποστηρίζει ότι η λύση για την κλιματική αλλαγή είναι να μειωθεί ο πληθυσμός των ανθρώπων και, βασισμένος σε ιμπεριαλιστικά κατάλοιπα, ρίχνει την ευθύνη στους Αφρικανούς που γεννάνε πολλά παιδιά, προτείνοντας να τους στερώνουμε ή να τους αφήνουμε να πεθαίνουν. Θα έλεγα ότι παρότι η πιο ισχυρή αριθμητικά τάση είναι αυτή της άρνησης της κλιματικής αλλαγής, η πιο επικίνδυνη είναι η νεοφιλελεύθερη αφήγηση και απέναντι σε αυτή θα πρέπει να δημιουργήσουμε μια ρητορική που θα βασίζεται και θα ενισχύει μια λογική σύνδεση μεταξύ καπιταλιστικής παραγωγής και κλιματικής αλλαγής.

Για να μπορούμε να λέμε ότι χρειαζόμαστε ένα νέο οικονομικό και πολιτικό σύστημα, όχι πράσινη ενέργεια και Green Deals αλλά αντικαπιταλισμό και άμεση δημοκρατία.

Σε όλα τα κινήματα υπάρχουν άνθρωποι από διαφορετικές αφετηρίες. Δε θεωρώ ότι είναι σωστό, επειδή κάπου συμμετέχουν άνθρωποι που δεν είναι ριζοσπαστικοί, να αποχωρούμε από το κίνημα στο σύνολό του, κάτι που κάνουμε κατά κόρον, αφήνοντας όλο τον χώρο σε ρατσιστές και συντηρητικούς για να κάνουν τη δουλειά τους. Η θεωρία και η πράξη γίνονται πιο αιχμηρές στη δράση και αυτή είναι η λύση για εμάς. Θα πρέπει να τα παράγουμε και τα δύο συμμετέχοντας σε αγώνες και όχι να καθόμαστε πίσω και να παρακολουθούμε επειδή δε μοιράζονται όλοι τις απόψεις μας.

Β: Τα κατά τόπους οικολογικά κινήματα στο παρελθόν, όπως ήδη ανέφερες, έχουν πλούσια εμπειρία και γνώση γύρω από τα οικολογικά ζητήματα, εμπειρία και γνώση που συχνά οδήγησαν σε συγκεκριμένες θέσεις και προτάσεις γύρω από τη διαχείριση των ζητημάτων αυτών. Θεωρείς πως είναι βήματα προς τα πίσω το να επιστρέψουμε σε μια απλούστερη και γενικότερη αφήγηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή; Οφείλουμε να προσπαθούμε να

ριζοσπαστικοποιούμε αυτό το κίνημα ή αρκεί να συμμετέχουμε σ' αυτό, με βάση τους αρχικούς τρόπους συγκρότησής του, για όσο αυτό κρατήσει;

SW: Αρχικά ελπίζω αυτό το κίνημα να διαρκέσει για πολύ ακόμα γιατί εδώ τίθεται το ζήτημα της ίδιας μας της ύπαρξης! Περαιτέρω, ελπίζω πως το κίνημα αυτό θα μπορέσει να ριζοσπαστικοποιηθεί και από μόνο του, όχι μόνο στο επίπεδο των ειρηνικών ή μη διαδηλώσεων αλλά και στο επίπεδο της θεωρίας και των ερωτήσεων που θέτει. Για μένα ωστόσο δεν είναι πίσω βήματα. Γιατί, καμιά φορά, αυτά τα οικολογικά κινήματα που ανέφερες ήταν τόσο εστιασμένα στις λεπτομέρειες, τόσο εστιασμένα σε τεχνικά ζητήματα, που καταντούσαν να βλέπουν το δέντρο και όχι το δάσος. Αυτό για μένα είναι βήμα μπροστά, διότι έχουμε ένα παγκόσμιο πρόβλημα στο οποίο δεν μπορείς να δώσεις λύση, αν σε ενδιαφέρει μόνο το πρόβλημα της αυλής σου. Το πρόβλημα, όπως έχουμε δει με τα επιμέρους κινήματα, είναι πως όταν κερδίσουν ή στην κακή περίπτωση εξασθενίσουν, ο κόσμος σταματάει να αγωνίζεται και όλοι συνεχίζουν τις ζωές τους όπως και πριν. Επειδή λοιπόν αυτό είναι ένα παγκοσμιοποιημένο κίνημα εξ ορισμού, είναι μια εξαιρετική ευκαιρία να ξεπεραστεί αυτή η λογική του «not in my backyard», που είχαν τα κινήματα κατά των μεγάλων υποδομών και τα αντιπυρηνικά κινήματα του παρελθόντος. Η σύνδεση από το τοπικό στο παγκόσμιο είναι τρομερά σημαντική, για να προχωρήσουμε τα πράγματα προς την κατεύθυνση που θέλουμε. Κι αυτό είναι κάτι που τίθεται ξεκάθαρα σε αυτό το κίνημα, η σύνδεση του με τις εξορύξεις υδρογονανθράκων, με την καταστροφή των τροπικών δασών, το λιώσιμο των πάγων στη Γροιλανδία και τις πυρκαγιές στη Σιβηρία και τον Αμαζόνιο. Ο παγκόσμιος χαρακτήρας του κινήματος αυτού είναι γεγονός κι αυτό είναι καλό, επομένως διαφωνώ ότι πρόκειται για πίσω βήματα. Με την προϋπόθεση φυσικά ότι εμείς θα κάνουμε αυτά που είπα πριν, θα δώσουμε αυτά τα «μαθήματα» ιστορίας και θα δημιουργήσουμε σύνδεσή μας με τους μαθητές.

Οι μαθητές αυτοί έχουν ήδη στην ατζέντα τους το ζήτημα της

αποανάπτυξης, του ποιος παράγει, πόσο, γιατί και για ποιον.

Κι αυτό ωστόσο ενέχει μια νεοφιλελεύθερη παγίδα, αυτή της αποκλειστικής ευθύνης του καταναλωτή, στην οποία πολλοί από αυτούς πέφτουν και λένε «σταμάτα να τρως κρέας», «σταμάτα να πετάς με αεροπλάνα» κ.ο.κ. Αυτό μπορεί να οδηγήσει απλά σε εξουσιαστικές νομοθεσίες, επομένως δεν αποτελεί σε καμία περίπτωση κοινωνική απάντηση. Αν βάλεις φόρους στα πάντα, οι πλούσιοι θα μπορούν και πάλι να τα αγοράζουν και όλα θα θεωρούνται προϊόντα πολυτελείας, τα οποία οι πιο φτωχοί δε θα μπορούν να αγοράζουν. Κι αυτό εμπίπτει στη νεοφιλελεύθερη αφήγηση ότι «είσαι ο μάνατζερ του εαυτού σου». Το ίδιο συμβαίνει κι εδώ, με την κακή έννοια, είσαι ο «μεγαλομέτοχος» του προσωπικού σου κεφαλαίου. Κι οι νέοι άνθρωποι επηρεάζονται από αυτό. Εγώ γεννήθηκα στην ανατολική Γερμανία όπου όλοι επηρεαστήκαμε από τις σοσιαλιστικές ιδέες, και ακόμα και αν απεχθάνομαι τον ολοκληρωτισμό κάθε είδους, εμείς επηρεαστήκαμε από την ιδέα ότι δεν χρειάζεται όλα να έχουν τιμή. Μιλάμε λοιπόν για μια σύγκρουση μεταξύ του συλλογικού και του ατομικισμού ο οποίος είναι εργαλείο του φιλελευθερισμού, και ως κάτι που επηρεάζει τους νέους ανθρώπους, οφείλουμε να το αλλάξουμε. Φυσικά έχει να κάνει και με τον υπερκαταναλωτισμό αλλά πρέπει να απορρίψουμε την ιδέα ότι η μοίρα ολόκληρου του πλανήτη επαφίεται στις πλάτες ενός ανθρώπου. Είναι ένα συλλογικό ζήτημα και πρέπει να βρούμε μια συλλογική λύση.

B: Θα έλεγες ότι το κίνημα αυτό έχει επιφέρει κάποια αλλαγή στις στάσεις της κοινωνίας;

SW: Όλοι τους το εκτιμούν. Ακόμα και οι συντηρητικοί πολιτικοί, κάτι που είναι επικίνδυνο! Λένε «αλλαγή συστήματος, όχι κλιματική αλλαγή» και η Μέρκελ λέει «τα παιδιά έχουν δίκιο». Πώς γίνεται αυτό; Είναι περίεργο, ωστόσο, από την αρχή ενός κινήματος να τραβάει τόσο πολύ την προσοχή· έχουν πάρει πολύ θετικά σχόλια. Και τώρα όταν οι κινητοποιήσεις ριζοσπαστικοποιούνται και αρχίζουν να αμφισβητούν το ίδιο το σύστημα, βλέπεις πολιτικούς να παίρνουν πίσω πράγματα, να λένε

πώς οι μαθητές δεν γνωρίζουν, είναι ανενημέρωτοι και ριζοσπαστικοί, ακολουθούν προπαγάνδες ενώ δεν έχουν ιδέα για το ζήτημα, τέτοια πράγματα. Συνολικά όμως θα έλεγα ότι συνομιλούν πολύ μαζί τους, ειδικά σε τοπικό επίπεδο, δήμαρχοι καλούν μαθητές, αλλά και σε παγκόσμιο, η Greta Thunberg επισκέφτηκε μέχρι και το Κογκρέσο. Καταλαβαίνουμε, επομένως, ότι αυτοί που έχουν την εξουσία φοβούνται πολύ αυτά τα κινήματα και τις τελευταίες δεκαετίες έχουν αναπτύξει τακτικές για να τα ενσωματώνουν στο καπιταλιστικό σύστημα. Συνέβη και στο κίνημα του Μάη του '68, που οδήγησε στην υπερπήδηση του φορντισμού και σε ένα άλλο καπιταλιστικό μοντέλο παραγωγής και διάθεσης των προϊόντων, με ένα φιλελεύθερο προφίλ όπου η εστίαση έφυγε από τις εταιρείες που παράγουν και μεταπήδησε στα δίκτυα διανομής και τις υποδομές και τον τριτογενή τομέα, τουλάχιστον στο βόρειο ημισφαίριο, γιατί στην περιφέρεια η παραγωγή γίνεται ακόμα λες και είμαστε στο 1910!

Απομακρύνθηκα λίγο από την ερώτηση, αλλά θέλω να εστιάσω στον κίνδυνο που ελλοχεύει στο ότι από την αρχή υπήρξε τεράστια αποδοχή αυτού του κινήματος, από όλα τα μίντια και τα κανάλια. Γιατί θεωρώ ότι όταν δεν σε αποδέχονται αυτά τα μέσα, εκπαιδεύεσαι περισσότερο στον σκεπτικισμό γύρω από τα ζητήματα, και προς αυτό τον σκεπτικισμό πρέπει να ωθήσουμε και αυτό το κίνημα, γύρω από την πηγή αυτών των προβλημάτων, αλλιώς τίποτα δε θα αλλάξει. Η κατάσταση είναι ρευστή προς το παρόν, το κίνημα αυτό δεν βρίσκει καμία αντίσταση, όλες οι πόρτες είναι ανοιχτές και υπάρχει μεγάλη πιθανότητα στο τέλος να ενσωματωθεί. Αλλά υπάρχει επίσης και η πιθανότητα να δημιουργηθεί μια νέα γενιά ριζοσπαστικών οικολόγων, με οξυμένες αντικαπιταλιστικές σκέψεις.

Όχι αιολικά στα Άγραφα: ανταπόκριση από την Καρδίτσα

Το πρωί του Σαββάτου, 12 Οκτωβρίου, από τις 11 π.μ. πραγματοποιήθηκε συγκέντρωση και μικροφωνική στην κεντρική πλατεία της Καρδίτσας (πλατεία Ελευθερίας) όπου αναρτήθηκαν και πανό, ενώ στη συνέχεια πραγματοποιήθηκε πανελλαδική πορεία ενάντια στην καταστροφή των Αγράφων και την «πράσινη ανάπτυξη».

Πλήθος κόσμου, μαθητές, κινήματα από πολλά σημεία της Ελλάδας, συλλογικότητες και πολιτιστικοί σύλλογοι διαδήλωσαν για πάνω από μια ώρα στους κεντρικούς δρόμους της Καρδίτσας με κεντρικό σύνθημα «Ελεύθερα βουνά χωρίς αιολικά – κάτω τα χέρια από τα Άγραφα», δηλώνοντας ένα ηχηρό όχι στην δημιουργία αιολικών πάρκων στα Άγραφα.

Η αστυνομική παρουσία ήταν ιδιαίτερα αισθητή για το μέγεθος της πόλης και ακολούθησε την πορεία στο μεγαλύτερο κομμάτι της. Γύρω στις 2 μ.μ., μετά το τέλος της πορείας, έλαβε χώρα ανοιχτή συνέλευση όπου υπήρξε μεγάλη συμμετοχή από τον κόσμο της πορείας και του πολίτες της περιοχής.

(φωτογραφίες: Νίκος Θετάκης)

Μην Πυροβολείτε τον Αγγελιοφόρο: Κριτική στις Κριτικές κατά του Φαινομένου «Thunberg»

του Αντώνη Μπρούμα

Η σχολική απεργία της 16χρονης Greta Thunberg την έφερε στο προσκήνιο της παγκόσμιας προσοχής ως σύμβολο της διαμαρτυρίας της νέας γενιάς για την κλιματική αλλαγή. Η εικόνα της μετάβασής της στην έδρα των Ηνωμένων Εθνών στην Νέα Υόρκη με ιστιοπλοϊκό έκανε τον γύρο του κόσμου. Η πρόσφατη όμως οργισμένη ομιλία της στην Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών για το κλίμα έκλεψε την παράσταση και την έκανε πρωτοσέλιδο στα μέσα ενημέρωσης όλου του κόσμου. Την κατέστησε όμως και επίκεντρο κριτικής.

Οι κριτικές στο φαινόμενο «Thunberg» είναι πολλών ειδών και προέρχονται από διαφορετικές, τόσο πολιτικά «δεξιές» όσο και «αριστερές» αφετηρίες. Επιδέχονται όμως όλες σοβαρής κριτικής. Η κριτική λοιπόν στις κριτικές μπορεί να ομαδοποιηθεί ως ακολούθως:

- **Η Thunberg δεν είναι άσχημη / δεν χρήζει ψυχιατρικής παρακολούθησης:** Είναι πολύ διαδεδομένες σε κύκλους συζήτησης ακροδεξιάς απόχρωσης οι κριτικές στη Thunberg, που επικεντρώνουν στα εξωτερικά χαρακτηριστικά, στη συμπεριφορά, στην ψυχική ισορροπία και στο σύνδρομο Asperger. Μολονότι το επίπεδο της συζήτησης πέφτει πολύ χαμηλά, τέτοιες απόψεις χρήζουν κονιορτοποίησης, όχι μόνο επειδή είναι ευρύτατα δημοφιλείς αλλά και επειδή κομίζουν το γνωστό ύφος κοινωνικού κανιβαλισμού, πάνω στο οποίο η ακροδεξιά χτίζει παγκοσμίως. Μπορεί κάποιος να νοσταλγούν εποχές, που παλαιότερα έκαιγαν μάγισσες ή

πιο πρόσφατα οι ναζί βάφτιζαν τρελούς τους αμφισβητίες και τους μπαγλάρωναν στα ψυχιατρεία, εντούτοις η διαφορετικότητα και η αμφισβήτηση είναι τα στοιχεία, που προσδίδουν δυναμισμό στις κοινωνίες μας, τις εμποτίζουν με το αντίδοτο της κοινωνικής αλλαγής και απειλούν την καθεστηκυία τάξη. Ως εδώ λοιπόν, πίσω κανίβαλοι! Κάτω τα χέρια από αυτό το πλάσμα! Να προσεχθεί ως κόρη οφθαλμού!

- **Η Thunberg έχει σύνδρομο Asperger:** Η ίδια η Greta Thunberg έχει περιγράψει το γεγονός ότι πάσχει από σύνδρομο Asperger ως υπερδύναμη και, φυσικά, έχει δίκιο. Ένα από τα χαρακτηριστικά των ατόμων με Asperger είναι η επιμονή, με την οποία υπηρετούν στόχους, που βάζουν, οι οποίοι για τους «φυσιολογικούς» ανθρώπους θα φαίνονταν ανέφικτοι. Αυτό ακριβώς έκανε η Thunberg. Από μία σχολική απεργία άναψε την σπίθα για ένα διεθνές κίνημα της νέας γενιάς, που κορυφώθηκε προσφάτως με την μεγαλύτερη παγκόσμια κινητοποίηση για το κλίμα. Αν αποδεικνύει κάτι το Asperger της Thunberg σε εμάς τους φυσιολογικούς, αυτό είναι πως έχουμε περισσότερη δύναμη από όση μπορούμε να φανταστούμε στο να αλλάζουμε την κοινωνία μας σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο και πως μπροστά μας ανοίγονται μυριάδες πιθανότητες κοινωνικής αλλαγής.
- **Η Thunberg δεν είναι βαλτή :** Από κύκλους τόσο της δεξιάς όσο και της αριστεράς εκπορεύονται θεωρίες συνωμοσίας ότι η Thunberg είναι υποχείριο συμφερόντων. Για τους ακροδεξιούς αυτό είναι ανήθικο, όχι για τα σχέδια που υποτίθεται ότι επιτελεί το υποχείριο αλλά γιατί το πρόσωπο «Greta Thunberg» και η οικογένειά της λαμβάνουν ή θα λάβουν ανταλλάγματα (οικονομικά, θέσεις εξουσίας). Ωστόσο, έρευνες δείχνουν ότι μερίδα ακροδεξιών κριτικών στην «Thunberg» χρηματοδοτείται από συντηρητικά funds, που συνδέονται με την αμφισβήτηση της κλιματικής αλλαγής. Επομένως, αυτό που πράγματι ξέρουμε με σιγουριά και αποδείξεις είναι πως, αν κάποιος αυτή τη στιγμή

χρηματοδοτείται από σκοτεινά κέντρα, αυτός είναι ορισμένοι πόλοι κριτικής στην Thunberg ακροδεξιάς και νεοφιλελεύθερης κοπής. Η ίδια η Thunberg έχει ως προς αυτή την κατηγορία πει ότι τα πάντα καλύπτονται με έξοδα της οικογένειάς της.

- **Η Thunberg δεν αποπροσανατολίζει:** Αλλά και ορισμένοι αριστεροί είναι πεπεισμένοι χωρίς όμως αποδείξεις ότι η Thunberg είναι υποχείριο εταιρικών συμφερόντων, για να αποπροσανατολίσει τους κοινωνικούς αγώνες ενάντια στην κλιματική αλλαγή σε πιο ανώδυνα για το κυρίαρχο σύστημα μονοπάτια (πχ. πράσινη ανάπτυξη). Κατ' αρχάς, η συνεκτικότητα πολιτικού ήθους και αριστερών ιδεών επιβάλλει αποδείξεις για τέτοιους ισχυρισμούς. Αλλά αυτά είναι μικρά γράμματα για ορισμένους, που φιλονικούν με την ακροδεξιά στη συνωμοσιολογία και στην de facto παράλλαξη της πραγματικότητας χωρίς αντικειμενική βάση ανάλογα με τα πιστεύω τους. Είναι όμως ο λόγος της Greta Thunberg αποπροσανατολιστικός;
- **Ο λόγος της Thunberg δεν είναι αποπροσανατολιστικός:** Και εδώ φτάνουμε στην ουσία του θέματος, που δεν είναι άλλη από το περιεχόμενο και όχι τη μορφή του φαινομένου «Thunberg». Η Greta σπάει πάρα πολλά ταμπού με τεράστιες ταχύτητες. Ένα από αυτά είναι η άενη οικονομική ανάπτυξη και η μη βιωσιμότητά της. Ο λόγος της στρέφεται κυρίως κατά αυτής. Η αντίθεση σε αυτό το ταμπού είναι πολύ πιο ριζοσπαστική από τον στείρο αντικαπιταλισμό. Ίδια και χειρότερη «ανάπτυξη» είδαμε και επί κρατικού «σοσιαλισμού». Για τους παροικούντες στην Ιερουσαλήμ η αντίθεση στην διαρκή οικονομική μεγέθυνση ως αναγκαία προϋπόθεση για την σωτηρία μας είναι επιστημονικά τεκμηριωμένο πόρισμα και είναι μια απολύτως λογική θέση στη φάση που βρισκόμαστε. Η θέση αυτή κλονίζει συθέμελα το κυρίαρχο οικονομικό σύστημα, που νομοτελειακά αναπαράγεται μέσα από την οικονομική μεγέθυνση ενώ χωρίς αυτή καταρρέει. Η θέση όμως αυτή δεν είναι αρκετά

ριζοσπαστική για ορισμένους, που υπερθεματίζουν με άλογο τρόπο από τα αριστερά. Ίσως αυτό συμβαίνει, γιατί τελικά δεν συμφωνούν. Ενδεχομένως γι' αυτούς η κλιματική αλλαγή είναι κάποιος μύθος, που απειλεί την απερίσπαστη κατανάλωση αγαθών από την εργασία και την οικονομική ιδεολογία της εθνικά περιχαρακωμένης αναπτυξιοκρατίας. Σε κάθε περίπτωση, ο προσανατολισμός του λόγου της Greta Thunberg είναι για την ώρα σε σωστή κατεύθυνση, επιστημονικά τεκμηριωμένος και μη ενσωματώσιμος από τις πράσινες εκδοχές του καπιταλισμού, έχοντας ως θεμελιώδες χαρακτηριστικό του την αντίθεση στο δόγμα της άενας οικονομικής μεγέθυνσης

Μία πραγματικά κριτική προσέγγιση του φαινομένου «Thunberg» θα έπρεπε να εστιάζει στις τάσεις των μέσων ενημέρωσης και του πολιτικού συστήματος να εφευρίσκουν ηγέτες των κινημάτων, για να καθιστούν τα τελευταία σύμμετρα και ομόλογα στις δικές τους δομές και ευεπίφορα στα δικά τους συμφέροντα κέρδους και εξουσίας. Έτσι, υπό το παραλλακτικό πρίσμα των μέσων ενημέρωσης τα αναδυόμενα οικολογικά κινήματα αποκτούν τον δικό τους «ροκ σταρ» στο πρόσωπο της Thunberg. Με το να ανορθώνεται σε παγκόσμιο σύμβολο του αγώνα κατά της κλιματικής αλλαγής η 16χρονη Greta διαπερνάται αυτή τη στιγμή από τους ανταγωνισμούς, που συγκρούονται γύρω από το οικολογικό ζήτημα σε διεθνές επίπεδο. Σε αυτή την -και εσωτερική- μάχη δείχνει τεράστιο σθένος. Και εμείς πρέπει να επιλέξουμε να σταθούμε -όχι άκριτα- πίσω από τις επιλογές της, κυρίως τις ριζοσπαστικές, και να μην συμπαρατασσόμαστε με κοινωνικές δυνάμεις, που για άλλους λόγους επιθυμούν την καταστροφή αυτού του συμβόλου. Να βγούμε μπροστά με το μέτρο να πολλαπλασιάσουμε τις Greta Thunberg αυτού του κόσμου.

Από την σκοπιά της κοινωνικής οικολογίας το φαινόμενο «Thunberg» είναι ενδεικτικό των νέων κοινωνικών ρευμάτων, που αναδύονται στα οικολογικά. Η «προσωποποίηση» από τα μίντια και οι μεγάλες δυνατότητες ενσωμάτωσης δεν αναιρούν το θετικό πέρασμα σε μια νέα εποχή, όπου το οικολογικό θα συνιστά το

επίκεντρο και μάλιστα με αποχρώσεις αμφισβήτησης του οικονομικού συστήματος ακόμη και σε θεσμικό επίπεδο. Στη νέα αυτή εποχή το φαινόμενο «Thunberg» περισσότερο μας απομακρύνει παρά μας φέρνει πιο κοντά στην ιστορική αποτυχία των οικολογικών κινημάτων του παρελθόντος να αποτρέψουν την καταστροφή. Το πρόσωπο «Greta Thunberg» είναι ο αγγελιοφόρος από το μέλλον της ανθρωπότητας. Μην τον πυροβολείτε. Εστιάστε στο περιεχόμενο, όχι στο μέσο, του μηνύματος.

Επανέρχεται η εκτροπή του Αχελώου – Επιβεβαιώνονται οι δυσοίωνες προβλέψεις μας

Το Δίκτυο Μεσοχώρα – Αχελώος SOS με αφορμή την τοποθέτηση του Κυριάκου Μητσοτάκη κατά τη συνέντευξη τύπου στη ΔΕΘ για την εκτροπή του Αχελώου:

Μαθημένοι από την πολύχρονη ιστορία των έργων στον άνω ρου του Αχελώου, δεν μας προκαλούν καμία έκπληξη οι επαναλαμβανόμενες περιβαλλοντοκτόνες επιλογές των κυβερνήσεων, που διαδέχονται η μία την άλλη. Η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ παρέλαβε από την κυβέρνηση Σαμαρά τον ύπουλο σχεδιασμό για λειτουργία του φράγματος της Μεσοχώρας ανεξάρτητα από την εκτροπή του Αχελώου. Η κυβέρνηση της ΝΔ παραλαμβάνει από την κυβέρνηση του ΣΥΡΙΖΑ την αδειοδότηση του φράγματος της Μεσοχώρας και σπεύδει να υλοποιήσει τα υπόλοιπα τμήματα του έργου, δηλαδή το φράγμα της Συκιάς και την εκτροπή του Αχελώου.

Αυτό, ακριβώς, εξήγγειλε από το βήμα της φετινής ΔΕΘ ο κ. Μητσοτάκης, επιβεβαιώνοντας τις παλιότερες, δυσοίωνες προβλέψεις μας για τμηματική υλοποίηση της τελικής εξαφάνισης του τελευταίου άγριου κομματιού του πάλαι ποτέ ποταμού-θεού.

Αφού τα διοικητικά και επιχειρηματικά λόμπι κατασπατάλησαν εκατοντάδες εκατομμύρια, χύνουν τώρα κροκοδείλια δάκρυα για τα λεφτά του λαού και θέλουν να τα επενδύσουν εκ νέου πάνω στους ερειπιώνες μιας παρανοϊκής σύλληψης, στοιχειωμένης από έξι αλληπάλληλες ακυρωτικές δικαστικές αποφάσεις. Με την ακύρωση όλων των έργων της εκτροπής, φαίνεται πως αισθάνονται ότι ακυρώνονται οι ίδιοι σαν πολιτικό προσωπικό, σαν κυβερνήσεις και πολιτικά κόμματα, σαν επιχειρηματίες. Δε διστάζουν να ανοίξουν μια ακόμη τεράστια πληγή στο σώμα μιας κοινωνίας που δεινοπαθεί σε πολλά επίπεδα, για να ικανοποιήσουν την πανάκριβη, απ' όλες τις απόψεις, εμμονή τους με την εκτροπή του Αχελώου.

Ανησυχεί στην τοποθέτησή του ο κ. Μητσοτάκης για τις γεωτρήσεις εκατοντάδων μέτρων που επί χρόνια επιβαρύνουν το περιβάλλον στο θεσσαλικό κάμπο και προτείνει ως περιβαλλοντικής σημασίας έργο την εκτροπή. Μα τι ανοησία, όταν οι σχετικές ευρωπαϊκές οδηγίες που επικαλούνται και η σχετική γνωμοδότηση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου -στις οποίες στηρίχθηκαν ορισμένες από τις αποφάσεις του ΣτΕ- απορρίπτουν τη μεταφορά υδάτων για τέτοιους σκοπούς, από άλλο υδατικό διαμέρισμα. Πώς περιμένουν, αλήθεια, να αντιδράσει η ευαισθητοποιημένη κοινωνία, όταν κυβερνητικές αποφάσεις παρακάμπτουν τις δικαστικές σε όλα τα επίπεδα; «θα σας φέρω τον Αχελώο στη Θεσσαλία» λέει ο Μητσοτάκης «αλλά δε θα συνεχίσετε να κατασπαταλάτε το νερό». Μα τι ανοησία, αφού θέλει να τους φέρει τον Αχελώο, ακριβώς επειδή κατασπαταλούν το νερό.

Τώρα, πλέον, δεν πρέπει να υπάρχει καμιά αμφιβολία για την πραγματική σκοπιμότητα της λειτουργίας του φράγματος της Μεσοχώρας. Όσοι καλόπιστοι θαμπώθηκαν από τις εξαγγελίες για «πράσινη ενέργεια» και για ήπια ανάπτυξη της περιοχής αντιλαμβάνονται -υποθέτουμε- ότι όσους «Αχελώους» και να εκτρέψουν -βαθύ κράτος, κυβερνήσεις και επιχειρηματικά λόμπι- θα ρίχνουν τα νερά τους στη μαύρη τρύπα της ανάπτυξης, όπως στη μαύρη τρύπα της ανάπτυξης καταλήγει και το συλλογικό

προϊόν της κοινωνίας, μέσα από την υλοποίηση παρόμοιων έργων.

Το ποτάμιο οικοσύστημα του άνω ρου του Αχελώου καταστρέφεται μέρα με τη μέρα, μόνο και μόνο από την ύπαρξη του «στεγνού» φράγματος. Παρότι η σήραγγα παράκαμψης του φράγματος «διώχνει» τα νερά του Αχελώου προς την κοίτη του, η συσσώρευση των φερτών υλικών έχει φτιάξει ένα «χαλιά» δύο ή και τριών μέτρων, πράγμα που αποτελεί ένδειξη ενός γηρασμένου φράγματος πριν ακόμη αυτό λειτουργήσει.

Τα χωριά της υπό κατακλυσμό περιοχής ερημώνουν δέσμια μιας τριανταπεντάχρονης ομηρίας.

Η ομηρία πρέπει να τελειώσει ΤΩΡΑ, για να μπορέσει να «ανασάνει» η Μεσοχώρα και η ευρύτερη περιοχή. Πρέπει να μπει τέλος στην αδιάκοπη λεηλασία της φύσης και να προστατευθεί σαν «κόρη οφθαλμού» το τελευταίο ανέγγιχτο κομμάτι του Αχελώου.

Η λύση είναι γνωστή και είναι η μόνη ενδεδειγμένη: να κατεδαφιστεί το φράγμα της Μεσοχώρας και να ακυρωθεί οριστικά η εκτροπή και όλα τα έργα που συνδέονται με αυτήν. Όσο αυτό δε γίνεται, ας το γνωρίζουν ότι ο αγώνας θα συνεχίζεται και οι θιασώτες της καταστροφής του Αχελώου θα μας βρίσκουν συνεχώς μπροστά τους.

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Ο ΡΟΥΣ ΤΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ
ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΑΦΑΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ
ΝΑ ΚΑΤΕΔΑΦΙΣΤΟΥΝ ΤΑ ΦΡΑΓΜΑΤΑ ΜΕΣΟΧΩΡΑΣ-ΣΥΚΙΑΣ
ΝΑ ΣΦΡΑΓΙΣΤΕΙ Η ΣΗΡΑΓΓΑ ΕΚΤΡΟΠΗΣ
ΟΡΙΣΤΙΚΗ ΑΚΥΡΩΣΗ ΤΗΣ ΕΚΤΡΟΠΗΣ

13/9/2019

Να ουρλιάξεις δυνατά όταν ξανακούσεις για πράσινη ανάπτυξη!

Γιώργος Κτενάς

Ο λόγος που η ποίηση διεισδύει στο αναγνωστικό κοινό, είναι τα ελλειπτικά της νοήματα. Ο αναγνώστης δίνει την ερμηνεία που θέλει στους στίχους, χωρίς αυτή να ταυτίζεται με άλλου αναγνώστη ή ακόμα και του δημιουργού. Κι εδώ έχουν ενδιαφέρον δύο λόγια για την ποίηση των Ινδιάνων, που την τυλίγει ένας εκλεκτικός θρησκευτικός ρομαντισμός και συνδέεται με τη μάνα γη και τον πατέρα ουρανό. Με τη σύγχρονη ελληνική λαϊκή ρήση «Δεν μας ανήκει τίποτα, είναι όλα δανεικά από τα παιδιά μας», να συμπίπτει με τη διατύπωση της ινδιάνικης ποίησης «Δεν έχουμε τίποτα, δανειστήκαμε τα πάντα από το μέλλον».

Σε ένα «καταραμένο» βιβλίο τού '60 στην Αμερική, την «Τριστέσσα», ο Τζακ Κέρουακ δόμησε το πορτραίτο μίας νεαρής Ινδιάνας που ζει στο Μεξικό, βουτηγμένη στα ναρκωτικά. Και σε εκείνη, όμως, κυριαρχεί ο θρησκευτικός ρομαντισμός: «Ο Κύριός μου με πληρώνει περισσότερο. Δίιινω ό,τι έχω στον φίλο μου, κι αααν αυτός δεν πληρώνει εμένα, ο Κύριός μου πληρώνει εμένα περισσότερο».

Με τον Κέρουακ να συμπληρώνει: «Ω, Κύριε, γιατί το έκανες αυτό στους σκλάβους αγγέλους σου. Μας έδωσες τον αηδιαστικό κουρελή και κάληπη κόσμο των ηλιθίων, των ληστών και του θανάτου. Δεν μπορούσες να βρεις έναν μελαγχολικό Παράδεισο, όπου όλα θα ήταν χαρούμενα; Είσαι Μαζοχιστής, Κύριε, είσαι Παγερός και Αδιάφορος, είσαι Μισάνθρωπος;»

Τον κόσμο που κατέλαβαν οι ηλίθιοι, οι ληστές και ο θάνατος διαχειριζόμαστε σήμερα και, σύμφωνα με τους Ινδιάνους, θα παραδώσουμε στους επόμενους. Και είναι πολύ ανησυχητικά τα στοιχεία που υπάρχουν με τον άνθρωπο επικυρίαρχο στη Γη, όταν

κάθε μία εκ των τριών τελευταίων δεκαετιών είναι θερμότερη της προηγούμενης. Οι συγκεντρώσεις άνθρακα αυξήθηκαν κατά 40% από τη βιομηχανική εποχή, ενώ ο πλανήτης είναι θερμότερος κατά 0,7ο C από το 1950, όταν θα έπρεπε να ήταν μόλις 0,1ο C. Με την κλιματική αλλαγή να έχει επηρεάσει τον παγκόσμιο υδάτινο χάρτη, υπερθερμαίνοντας ατμόσφαιρα και ωκεανούς. Και εδώ μπαίνει η δική μας ευθύνη. Καλές οι διεθνείς περιβαντολογικές συμβάσεις και συμφωνίες, αλλά ας αρχίσουμε από αυτά που είναι του χεριού μας: Να κλείνουμε το φως στο άδειο δωμάτιο ή να χρησιμοποιούμε με μέτρο το νερό.

Είμαστε η βάση του καπιταλιστικού οικοδομήματος και καταναλώνουμε περισσότερα από όσα χρειαζόμαστε. Το πρόταγμα της πλασματικής αφθονίας, ντυμένο με το κοστούμι της πιστωτικής οικονομίας, οδηγεί στην κατασπατάληση τεράστιων ποσοτήτων φυσικών πόρων. Που δεν αναπληρώνονται αλλά, αντίθετα, κατασπαταλούνται περισσότεροι για να αλλάξουν μορφή ορισμένα αντικείμενα (τα περισσότερα είναι εξαρχής άχρηστα): αυτά που ρίχνουμε στους μπλε κάδους. Αυτή τη ρηχή και συστημική προσέγγιση ανακύκλωσης, την ονομάζουν με θράσος οικολογική συνείδηση.

Αλλά να δούμε το τεράστιο πρόβλημα του περιβάλλοντος και σε κλίμακα μακρόκοσμου:

Όταν υπάρχουν στοιβαγμένοι στο κέντρο της Αθήνας δεκάδες Μπαγκλαντεσιανοί μετανάστες, πιστεύουμε ότι παράτησαν τα σπίτια τους για να κάνουν διακοπές; Να αποδομήσουμε το επιχείρημα: Οι επιστήμονες θεωρούν το Μπαγκλαντές σημείο μηδέν της κλιματικής αλλαγής, με τη στάθμη της θάλασσας να ανεβαίνει και να βυθίζει τη χώρα. Ήδη στην πρωτεύουσα κυκλοφορούν με βάρκες. Περίπου 20 εκ. περιβαλλοντικοί πρόσφυγες θα εγκαταλείψουν το Μπαγκλαντές στα επόμενα 25 χρόνια, προς κάθε γωνιά της Γης. Και για αυτή την τεράστια μεταναστευτική ροή έχει ευθύνη όλος ο υπόλοιπος πλανήτης, πλην εκείνων που φεύγουν από τα σπίτια τους.

Σήμερα περισσότερο από ποτέ υπάρχει η ανάγκη να δοθεί ένα

Ξεκάθαρο πρόταγμα ενάντια στον οικονομισμό της καπιταλιστικής ανάπτυξης, που θα χειραφετεί και θα αυξάνει τη λαϊκή συνειδητότητα. Από τις εξορύξεις στην Ήπειρο, στη Χαλκιδική, στην Κρήτη και τις ΒΑΠΕ που έχει γεμίσει ο τόπος, μέχρι τις καλλιέργειες μικρής κλίμακας και την ανάδειξη των οφελών της τοποφαγίας και της αγροτικής αυτάρκειας, που οδηγούν στην τοποφιλία και την αυτάρκεια ως νέο τρόπο ζωής. Η προσέγγιση και ο σεβασμός της φύσης είναι οργανικό μέρος ευρύτερης της φιλοσοφικής πραγματικότητας. Με οριζόντια και τοπικά προτάγματα οικολογικής ανάλυσης και πράξης που έχουν αναδυθεί από την ίδια την κοινωνία, ταυτίζοντας την οικολογία με έναν διαφορετικό τρόπο ζωής.

Αλλά και με την ίδια την επαναστατική κατεύθυνση προς την ελευθερία, μακριά από τη γραφειοκρατία του lifestyle οικολογικού περιεχομένου. Η προσανατολισμένη κοινωνική οικολογική ανάλυση και πρακτική χρειάζεται πολλαπλασιαστικά νέα προτάγματα και όχι γενικόλογες κυβερνητικές δεσμεύσεις.

Για αυτό είναι καλό να έχουμε δυνατή φωνή και να ουρλιάξουμε από αγανάκτηση όταν ξανακούσουμε για πράσινη ανάπτυξη, από εκείνους που δημιουργούν ιδιωτικές ΑΟΖ για τις πολυεθνικές.